UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

3–4 | 2022

Študenti zorganizovali minifestival príležitostí

Z obsahu 3 – 4/2022

Optimálne duševné prežívanie máme vo svojich rukách 9
Na slovíčko so psychológom 13
Európsky deň jazykov 16
V rámci Týždňa vedy a techniky sme zaškolili 421 sociálnych pracovníkov 21
Na ceste krajinou kvantovej teórie 21
Naša Právnická – aktívna platforma pre študentov práva 28
Moja cesta od študenta cez ambasádorstvo až po dream job 29
Je OK nebyť OK 31
Akademické začiatky Trnavskej univerzity 32
K 30. výročiu obnovenia Trnavskej univerzity v Trnave 34

Uviedli sme dokumentárny film o obnovenej Trnavskej univerzite s názvom Malý Cambridge prístupný na kanáli YouTube

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR:
EV 4665/12
ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita v Trnave,
Hornopotočná 23,
918 43 Trnava,
IČO 31 825 249,
č. tel.: 033/5939111
http://www.truni.sk/
e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Výkonná redaktorka:
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Členovia redakčnej rady:
Mgr. Matúš Demko, PhD.
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
Samuel Kráľ
Mgr. Mária Letzová
Mgr. Barbora Likavská
doc. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
Radovan Marcinčin
PhDr. Zuzana Martinkovičová
Dominika Matulová
Andrea Mičudová
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D.
Mgr. Ľubica Nicolussi
Mgr. Anna Skupinová
doc. S.S. Lic. Jozef Tiňo, PhD.

Spolupracovníci:
PhDr. Adriana Krupová, PhD.
PhDr. Marián Manák, PhD.

Jazykový redaktor:
PhDr. Jozef Molitor

Grafická úprava:
Jana Janíková

Vydalo:
Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania:
štvrťročník

Dátum vydania periodickej tlače:
december 2022, ročník jedenásty

Fotografie v čísle:
Barbora Likavská, archív autorov, Unsplash

Rok 2022: nádej sa striedala s vytriezvením

Vážené čitateľky, vážení čitatelia, milé kolegyne, milí kolegovia,

zdalo sa mi, že to bolo celkom nedávno, čo som na tomto mieste rekapituloval udalosti, ktoré sme prežívali počas kalendárneho roka. Až končiaci sa november mi pripomenul, že to „nedávno" bolo vlani, a ten bilancovaný rok bol rokom minulým. Mal som zase raz príležitosť uvedomiť si čas. Takže je tu nová či ďalšia výzva obzrieť sa dozadu, tentoraz za končiacim sa rokom 2022 a za tým, čo priniesol našej alma mater.

Na prvom mieste to bola možnosť vrátiť sa po dvoch rokoch späť do prednáškových sienní, do učební a laboratórií. To dalo roku, ktorý bol pre Trnavskú univerzitu v Trnave rokom jubilejným nádej, že chod univerzity sa vracia k svojmu pravidelnému rytmu a do podoby, ktorá môže v plnej miere napĺňať zmysel našej vzdelávacej a vedeckovýskumnej inštitúcie. Tak sme to pociťovali začiatkom roka. Lenže, ako nám pripomenul celkom nedávny štátny sviatok, 17. november, ten návrat k pravidelnému vyučovaniu priamo „na mieste", teda nie „z domu", ale v škole, bol len povrchom, pod ktorým tlel a stále tlie neustále sa vracajúci problém. Sedemnásty november sme si totiž tento rok na univerzitách nepripomínali ako významný historický dátum, ale ako výstražný signál pre vládu Slovenskej republiky, že ak nezmení svoj vzťah a prístup k vysokým školám, tak tá naša, a ani ďalšie, nebudú schopné napĺňať svoje poslanie. To nás znova vracia na začiatok tohto roka. Vtedy sme sa dozvedeli, že financovanie vysokých škôl sa prepadá do takej hĺbky, pod ktorou je už len ohrozenie elementárnych životných funkcií celého systému vysokoškolského vzdelávania, vysokoškolskej vedy a výskumu. Toto ohrozenie ešte zosilnelo po brutálnom útoku Ruska voči Ukrajine. Dočasné riešenie, a to nás katapultuje znova do aktuálneho času, sa nateraz našlo, brány univerzít zostali otvorené a čo bude ďalej, to sa ešte len ukáže. Spomínam toto všetko a práve takto, presunmi v čase preto, aby som ukázal, že jednou z charakteristík tohto roka bola skutočnosť, že sme sa pohybovali ako „na hojdačke". Raz nahor, a potom zase dolu. Nádej sa striedala s vytriezvením.

Spomenul som jubileum. Tridsať rokov obnovenia univerzity sme si pripomenuli radom podujatí, udeľovaním ocenení a čestných doktorátov, pričom to všetko pozitívnym spôsobom upozornilo na Trnavskú univerzitu a podčiarklo jej nezastupiteľné miesto tak v meste, ako aj v regióne a, pravdaže, aj medzi vysokými školami doma i v zahraničí. A aby sme toto miesto obhájili, vykonali sme na fakultách, v Rade pre vnútorné hodnotenie kvality vysokoškolského vzdelávania, vo vedeckej rade, v akademickom senáte univerzity i v jej správnej rade obrovské množstvo práce. Jej výsledkom bolo oznámenie adresované akreditačnej agentúre, že naša univerzita zosúladila svoj vnútorný systém kvality so štandardmi agentúry. To nám dovoľuje odoslať koncom roka na agentúru oficiálnu žiadosť o posúdenie súladu nášho vnútorného systému kvality zo štandardmi. Za všetku túto prácu úprimne – ďakujem! Toto poďakovanie smeruje aj k našim študentom. Ukázalo sa, že študentský život na univerzite je úzko spätý z ich pozitívnym vzťahom k svojej alma mater, v mnohom nám veľmi pomohli a podujatia, ktoré usporiadali, boli tým potrebným tmelom, ktorý potrebuje každý univerzitný organizmus. Srdečná vďaka za to!

Blížiaci sa koniec roka otvára nový priestor pre nádej. Tá je v tomto čase neoddeliteľne spojená s Vianocami. Som rád, že si ich budeme môcť po čase znova pripomenúť aj spoločne a verím, že si počas sviatočných dní všetci oddýchneme, aby sme sa začiatkom roka 2023 mohli znova zhlboka nadýchnuť k zvládnutiu všetkého, čo nám prinesie. Prajem vám pokojné a požehnané Vianoce a pevné zdravie.

René Bílik

Zosúladili sme sa s novými štandardmi vzdelávania. Prípravy na akreditáciu pokračujú

Trnavská univerzita v Trnave od akademického roka 2022/2023 vzdeláva v 131 študijných programoch zosúladených s novými štandardami vzdelávania. Prípravy na akreditáciu pokračujú.

Trnavská univerzita v Trnave zosúladila svoj vnútorný systém zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania so štandardmi Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školy pre vnútorný systém a zosúladila študijné programy a odbory habilitačného konania a inauguračného konania, ktoré chce i naďalej uskutočňovať a ponúkať uchádzačom, so štandardmi Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školy pre študijný program a štandardmi Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školy pre habilitačné konanie a inauguračné konanie.
Vnútorný systém má preukázať, že vysoká škola má také vlastné mechanizmy, ktoré dokážu zabezpečiť vysokú kvalitu poskytovaných študijných programov. Vnútorný systém musí byť transparentný a otvorený zainteresovaným stranám – študentom, pedagógom, zamestnancom, zamestnávateľom, verejnému sektoru. Od vnútorného systému a jeho správnej implementácie závisí budúca existencia vysokej školy.

Adriana Krupová

Otvorili sme 31. akademický rok

Tradičným Veni Sancte a slávnostnou akadémiou pripomínajúcou 30. výročie nášho obnovenia sme na Trnavskej univerzite otvorili nový akademický rok 2022/2023. Na našej pôde sme privítali veľa vzácnych hostí, napríklad ministra spravodlivosti Viliama Karasa alebo generálneho biskupa Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Ivana Eľka.

Nechýbali však rektori viacerých univerzít, zakladatelia Trnavskej univerzity alebo rodinní príslušníci bývalých rektorov. Účastníci mohli zhliadnuť nový dokumentárny film o histórii obnovenia činnosti Trnavskej univerzity.
Pri tejto príležitosti udelil rektor Trnavskej univerzity v Trnave profesor René Bílik medaily viacerým osobnostiam za prínos a osobný vklad pre Trnavskú univerzitu, konkrétne Ing. Štefanovi Schmidtovi (predsedovi Správnej rady TU), Ing. Štefanovi Bošnákovi (členovi Správnej rady TU a čestnému doktorovi TU, bývalému primátorovi), JUDr. Timotejovi Minarovičovi (podpredsedovi Správnej rady TU), PhDr. Františkovi Halmešovi (dlhoročnému členovi Správnej rady TU) a Mgr. Jozefovi Viskupičovi (predsedovi Trnavského samosprávneho kraja).
Nechýbalo ani ocenenie šikovných študentov. Za vynikajúce výsledky v odbornej, vedeckej a výskumnej činnosti si diplomy prevzali Matej Briš, OFM, Sára Čambalová, Petra Straková, Patrik Ondrejech, Andrea Hegedüšová, Júlia Szentiványiová, Michaela Tejbusová, Ivana Mikulová, Kristína Bíziková, Andrej Karvaš, Dominika Hoffmannová a Andrea Poláková (na fotografii).

red.

Od synagógy ku kostolu. Na bicykli

Od synagógy ku kostolu znie názov jedinečného cyklistického podujatia, prvého svojho druhu na Slovensku. Uskutočnilo sa v piatok 16. septembra 2022. Išlo o športové podujatie zamerané na podporu dialógu medzi predstaviteľmi Katolíckej cirkvi a Ústredného zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 30 pozvaných, z toho 9 kňazov.

O 12 hod. pred synagógou v Trenčíne otvoril podujatie Miloš Lichner, prorektor Trnavskej univerzity pre vonkajšie vzťahy, ktorý sa ideovo aj organizačne podieľal na jeho príprave, a privítal generálneho vikára Žilinskej diecézy Martina Kramaru, predsedu Ústredného zväzu židovských náboženských obcí v Slovenskej republike Richarda Dudu, predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku a rabína Mišu Kapustina.

Podujatie nadväzuje na niekoľkoročný vzdelávací program Otvárame dvere: židovsko-kresťanský dialóg, ktorý sa uskutočňuje na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Aj takýmto spôsobom sa vyslal signál, že ľudia dobrej vôle sa chcú stretávať nielen na akademickej pôde, ale aj pri športových aktivitách.

red.

Energetická kríza: K šetreniu sa musí pridať aj štátna pomoc

Trnavská univerzita čelí energetickej kríze. „Zvyšovanie cien energií znamená nevyhnutne aj zvyšovanie našich nákladov. Toto zvýšenie nebolo v rozpočte našej verejnej vysokej školy na rok 2022 plánované, preto sa na prichádzajúce zimné obdobie a vôbec na nový akademický rok a výdavky s ním spojené pozeráme s obavami," hovorí profesor René Bílik, rektor Trnavskej univerzity. „Samozrejme, budeme hľadať formy šetrenia, no znepokojujúce je, že v žiadnych formách štátnej pomoci sa zatiaľ neobjavilo riešenie problémov vysokých škôl, a to aj napriek tomu, že ich rozpočty na rok 2022 boli drasticky krátené."

Cieľom je poskytovať vzdelávanie na vysokej úrovni a nijako ho neredukovať. „K racionálnemu šetreniu z našej strany musí byť pridaná účinná štátna pomoc. Ak, pravdaže, politická reprezentácia má kvalitu vzdelávania medzi svojimi prioritami. Ak nie, potom to nechá len na nás a nový akademický rok bude plný zúfalých improvizácií," tvrdí R. Bílik. „Vysoké školy so svojimi deficitnými rozpočtami samy situáciu nezvládnu, resp. zvládnu ju len za cenu redukcie vyučovania, čo ohrozí samu podstatu našej práce."

Prudké zvyšovanie cien energií negatívne vníma kvestorka Trnavskej univerzity Ing. Daniela Naništová. Najrýchlejšie narástla cena elektriny. „V kalendárnom roku 2021 sme v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní nakúpili 1 kWh v priemere za 0,049 € bez DPH. V kalendárnom roku 2022 sme obstarali elektrickú energiu za tri rôzne ceny. Na začiatku roka za 0,196 za 1 kWh bez DPH. V máji nám dodávateľ elektriny vypovedal zmluvu z dôvodu, že neuzavrel rámcovú dohodu s distribučnou spoločnosťou a nám bola dodávaná elektrická energia od dodávateľa poslednej inštancie počas troch mesiacov v cene 0,304 bez DPH € za 1 kWh. V auguste sme obstarali elektrickú energiu od nového dodávateľa za cenu 0,622 € za 1kWh bez DPH."

Ako pripomína kvestorka, hlavným zdrojom financovania Trnavskej univerzity je dotácia zo štátneho rozpočtu, v rámci ktorej ministerstvo školstva rozdeľuje finančné prostriedky aj na prevádzku vysokej školy. „Pri súčasných cenách energií predpokladáme, že z dotácie na prevádzku, ktorú sme dostali v tomto kalendárnom roku, budú tvoriť náklady na energie 50 % (voda, plyn, teplo, elektrina) a budúci rok to bude ešte viac, pretože nevieme, za akú cenu nakúpime plyn," uzatvára kvestorka Daniela Naništová.

red.

Cenu Literárneho fondu získal rektor R. Bílik

Mýty a slovenská literatúra alebo od Pišťanka ku Kalinčiakovi (a späť). Tak znie názov novej publikácie literárneho vedca a rektora Trnavskej univerzity profesora Reného Bílika. Za knihu, ktorá vyšla v roku 2021, získal náš popredný literárnovedný odborník ocenenie Literárneho fondu, konkrétne prémiu za pôvodnú slovenskú literárnu tvorbu v kategórii literárna veda.

Profesor René Bílik nám predstavuje široké spektrum znalostí o slovenskej literatúre v diskurze so súčasnosťou. Dozvieme sa nielen o svete totality, vyprázdňovania jazyka či rizikách slobody. Nastavuje nám zrkadlo zo slov o sebe samých. Autor zdôrazňuje, že to, čo je iné, nám príliš nevonia. Lenže, paradoxne, všetko, čo sa v textoch slovenských spisovateľov ironikov ukazuje ako iné (než to idylicky čisté a harmonické), nie je cudzie. Je to výsostne a predovšetkým naše! Nič na tom nezmení ani situácia, keď toto iné naše, ktoré nám do mýticky založeného a tradovaného obrazu čistého a pohostinného ľudu až tak nezapadá, zamlčíme, odsunieme na okraj alebo mu priamo zakážeme hovoriť. Bude tu stále s nami.

Ako píše sám R. Bílik v úvode oceneného diela, „táto kniha nie je vedeckou monografiou. Usiluje sa skôr upozorniť na to, čo sa okolo témy, ktorú signalizuje jej názov, napísalo v domácej literárnej vede. Aj preto je v nej celkom veľa odkazov na aktuálne literárnovedné skúmania. Text sústredené v tejto práci chcú byť teda aj akousi «propagáciou vedy» a využívajú už skôr publikované výsledky môjho literárnovedného výskumu, ktorý som absolvoval za ostatných takmer dvadsaťpäť rokov, pravdaže, s odkazmi na súvisiace práce mojich kolegov. Išlo o výskum predovšetkým poetologický, s dôrazom na sledovanie podôb literárneho života na Slovensku po roku 1945, ale aj literatúry, ktorá u nás vznikala po druhej svetovej vojne."

red.

Vyhodnotenie 9. vydania U-Multirank 2022

Podľa výsledkov aktuálneho deviateho vydania U-Multirank, ktorý je celosvetovým rankingom vytvoreným Európskou komisiou, sa Trnavská univerzita v Trnave umiestnila spomedzi ôsmich zapojených slovenských univerzít na treťom mieste. V rebríčku zapojených dvadsiatich slovenských a českých univerzít obsadila šieste miesto.

Trnavská univerzita v Trnave dosiahla hodnotenie A v nasledujúcich ukazovateľoch: podiel interdisciplinárnych publikácií, spoločné publikácie s partnermi zo súkromného sektora, podiel medzinárodných spoločných publikácií, podiel regionálnych spoločných publikácií. Hodnotenie B získala v nasledujúcich ukazovateľoch: miera absolvovania magisterského štúdia, miera absolvovania bakalárskeho štúdia načas, miera absolvovania magisterského štúdia načas, investície do digitálneho vzdelávania, miera odborných publikácií zamestnanca, percento medzinárodných akademických pracovníkov, publikácie vydané s regionálnymi partnermi. Možnosti na zlepšenie má univerzita v nasledujúcich ukazovateľoch: v miere úspešného ukončenia bakalárskeho štúdia, zvyšovaní absolútneho počtu výskumných publikácií a citačného indexu, zvyšovaní citácií zo skupiny top 10 percent globálne najcitovanejších, vo zvyšovaní príjmov z mimodotačných grantových schém, ako aj príjmov na výskum zo súkromných inštitúcií, ďalej počtu patentov, prác citovaných v patentoch či príjmov z ďalšieho vzdelávania. Z hľadiska internacionalizácie má podľa medzinárodného hodnotenia U-Multirank univerzita rezervy v počte magisterských programov poskytovaných v inom jazyku ako slovenskom či počte udelených doktorátov kandidátom zo zahraničia.

red.

Vyjadrujeme smútok nad obeťami tragédií

Akademická obec Trnavskej univerzity vyjadrila rodinám a blízkym obetí násilného trestného činu vraždy na Zámockej ulici a tragickej nehody na Zochovej ulici v Bratislave úprimnú sústrasť.

Predsedníctvo Akademického senátu Trnavskej univerzity vydalo 17. októbra 2022 stanovisko, v ktorom vyjadrilo „znepokojenie, pohoršenie a smútok nad násilným trestným činom s motívom nenávisti, ktorý sa stal na Zámockej ulici v Bratislave dňa 12. 10. 2022 a ktorej obeťou bol aj študent Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Predsedníctvo Akademického senátu Trnavskej univerzity konštatuje, že Trnavská univerzita ako univerzita humanitného a spoločenskovedného zamerania si ctí hodnoty humanizmu a tolerancie vrátane pestrosti a rôznosti života. Odmieta preto akúkoľvek nenávisť vrátane nenávisti voči LGBTI+ komunite a odmieta všetky formy nenávisti voči menšinám, ako aj bagatelizovanie tohto zločinu spáchaného z nenávisti voči LGBTI+ komunite."

Rektor Trnavskej univerzity, profesor René Bílik, zaslal rektorovi Univerzity Komenského, profesorovi Marekovi Števčekovi, sústrastný list tohto znenia:

Vážený pán rektor Univerzity Komenského,
dovoľte mi, aby som Vám i celej akademickej obci Univerzity Komenského vyjadril hlbokú a úprimnú sústrasť členov akademickej obce a zamestnancov Trnavskej univerzity v Trnave v súvislosti s tragickými úmrtiami Vašich študentov. Prežívame s Vami zdesenie, ľútosť, ale aj rozhorčenie nad tým, že ľudská bezohľadnosť, agresivita a naostatok aj nenávisť viedla k nezmyselnej smrti mladých ľudí. Práve tieto nízke vlastnosti a charakteristiky spájajú obete tragickej dopravnej nehody a teroristického činu.
Vážený pán rektor,
viem, že akademické prostredie na Univerzite Komenského a Vy osobne, celou váhou svojej autority, stojíte na strane akademických slobôd, slobody slova, slobody názoru, na strane tolerancie voči pluralite názorov, mnohosti kultúr, dialógu a eliminácie akejkoľvek nenávisti. Stotožňujeme sa s týmto Vaším postojom aj na našej alma mater a kultivovaným dialógom sa usilujeme vysvetľovať študentom, že práve nenávisť voči inakosti, rasová neznášanlivosť, opretá aj o podporu politických autorít, otvorila v našich dejinách jednu z ich najtemnejších kapitol. Najnovšie udalosti v Slovenskej republike žiaľ ukazujú, že táto historická epizóda nezostala len škvrnou na našej dejinnej minulosti, ale že sa jej desivý obsah plazivo rozrastá aj v našom aktuálnom živote. Práve v tejto situácii vidíme priestor pre akademické prostredie ako nástroj kultivácie medziľudských vzťahov, s dôrazom na dobré a kvalitné vzdelanie, ktoré umožní mladým ľuďom orientovať sa v súčasnom svete a rozlišovať dobré od zlého, neľudské od tolerantného a ľudského či falošné od úprimného. V tomto úsilí Vám práve dnes, vo chvíľach smútku a rozhorčenia, želáme pokoj, rozvahu a veľa úspechov.

red.

Navštívila nás delegácia maďarských umenovedcov z Maďarskej akadémie umení v Budapešti

Dňa 13. októbra 2022 prijal rektor Trnavskej univerzity v Trnave profesor René Bílik delegáciu maďarských umenovedcov z Maďarskej akadémie umení v Budapešti. Delegáciu viedla Dr. Emőke Solymosi-Tari a sprevádzal vicežupan Trnavského samosprávneho kraja József Berényi spolu s predsedom Spolku maďarských spisovateľov na Slovensku Gyulom Hodossym. V príjemnej diskusnej atmosfére sa hostia zaujímali o dejiny Trnavskej univerzity, o programy jej fakúlt a ocenili spoluprácu univerzity s vysokými školami v Budapešti, ktoré sa hlásia k spoločným koreňom s historickou Universitas Tyrnaviensis. *red.*

Medaila Ivana Stodolu za prácu s celospoločenským dosahom

„Svoj kariérny život zasvätili prevencii závislostí, ochrane duševného zdravia, prevencii onkologických ochorení či podpore zdravia žien, staršej populácie i znevýhodnených komunít. Vytrvale vysvetľovali význam očkovania, zlepšovali kontrolu tabaku, možnosti diagnostiky, odborne dohliadali na kvalitu pitnej vody a vody na kúpanie."

„Svedomito zastupovali záujmy Slovenska na medzinárodných fórach, aktívne zvyšovali kvalitu odborného vzdelávania v oblasti prevencie, alebo formovali legislatívu, ktorá umožňuje viesť obyvateľom Slovenska zdravšie životy. Ich vedomosti a odborný prehľad boli pre spoločnosť prínosom počas mimoriadnych situácií, možnosti ochrany zdravia však ponúkali aj laickej verejnosti."
Tieto slová sa uvádzajú v tlačovej správe Úradu verejného zdravotníctva SR, keď sa píše o ôsmich slovenských odborníčkach ocenených medailou MUDr. Ivana Stodolu. Medzi ocenenými nechýbala ani Mgr. Michaela Machajová, PhD., MPH, zástupkyňa vedúcej Katedry verejného zdravotníctva FZaSP TU. Medailu si prevzala z rúk hlavného hygienika Slovenskej republiky Jána Mikasa počas 41. dní zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu.

red.

Zomrel čestný doktor Trnavskej univerzity Jozef kardinál Tomko

V Ríme 8. augusta 2022 zomrel slovenský kardinál Jozef Tomko. Dožil sa úctyhodných 98 rokov. Ako 80-ročnému mu Trnavská univerzita udelila čestný titul doctor honoris causa dňa 22. novembra 2004. Bolo to za jeho významný prínos pri rozvíjaní dialógu ako spoločnej cesty k pravde a v podporovaní jednoty a lásky medzi ľuďmi a národmi.

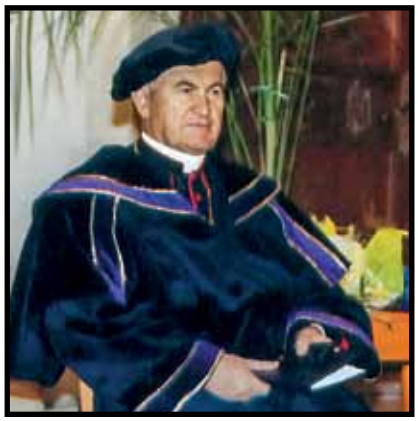

Kardinál Tomko, prvý Slovák, ktorý stál na čele jednej z najdôležitejších rímskych kongregácií, Kongregácie pre evanjelizáciu národov, si získal obdiv a úctu na celom svete. K jeho najvýznamnejším dielam patria knihy Na misijných cestách a Misie do tretieho tisícročia. Kardinálove práce vyšli okrem toho vo viacerých prekladoch, v angličtine, nemčine, taliančine a v iných. Bol mu udelený Rad Bieleho dvojkríža I. triedy a vyznamenania v Taliansku, Argentíne či Luxembursku, čestné doktoráty univerzít v USA, Argentíne, Poľsku, na Taiwane i Univerzitou Komenského v Bratislave.
Ako uvádza Tlačová kancelária Konferencie biskupov Slovenska: „Pre Trnavskú univerzitu, ktorá nadväzuje na tradície slávnej Universitas Tyrnaviensis a hlási sa k jej duchovným a kresťanským hodnotám a ktorá patrí medzi tie vzdelávacie inštitúcie, ktoré sú veľmi úzko späté so snahami o zásadnú premenu našej spoločnosti, jej duchovnú a kultúrnu obnovu po novembri 1989, je veľkou cťou, že môže vzdať poctu práve týmto dvom kardinálom (druhým oceneným kardinálom čestným doktorátom Trnavskej univerzity 22. novembra 2004 bol Mons. Ján Chryzostom Korec, pozn. red.), ktorí svojím osobným svedectvom, životom, vedeckou a literárnou činnosťou nepochybne patria medzi našich najvýznamnejších súčasníkov."

red.

Noví profesori Trnavskej univerzity

Prezidentka SR Zuzana Čaputová vymenovala 13. júla 2022 nových 27 vysokoškolských profesorov. Medzi nimi aj PhDr. Vladimíra Varsika, CSc., odborníka na problematiku rímsko-germánskych vzťahov z Katedry klasickej archeológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity, Mgr. et Mgr. Petra Šajdu, PhD., z Katedry filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity a RNDr. Martina Pipíška, PhD., zástupcu vedúceho Katedry chémie Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity, ktorý sa špecializuje na biotechnológiu, molekulovú a bunkovú biológiu a biochémiu.

V príhovore slovenská prezidentka zdôraznila, že žijeme v časoch prevratných objavov, technologického pokroku, ale tiež inšpirujúcich myšlienok a podnetných tvorivých činov, ako sa uvádza v tlačovej správe prezidentskej kancelárie. Zároveň však podľa nej musíme čeliť čoraz naliehavejším civilizačným hrozbám a len primeraná úroveň vzdelania a odbornej kvalifikácie nám dáva šancu v takýchto skúškach obstáť: „Len vzdelaná spoločnosť si zachováva schopnosť čeliť problémom a krízam, lebo je pripravená prijímať či akceptovať racionálne rozhodnutia a je odolnejšia voči hoaxom a dezinformáciám. Preto vás chcem požiadať, aby ste svoj dnešný úspech nepovažovali za zavŕšenie svojho akademického pôsobenia, ale za jeho nový, ešte významnejší začiatok. Za začiatok etapy, v ktorej budete spoločnosti odovzdávať všetko, čím teraz disponujete. Vy ako špičkoví predstavitelia akademickej obce máte zásadný vplyv na formovanie celého akademického prostredia, aj na vzdelanostnú úroveň spoločnosti. Ste poslami, ktorí šíria hlas rozumu. Je to vaša misia, hoci možno nejde o exaktne definovanú výskumnú úlohu ani pracovnú povinnosť."

red.

Soňa Kucharíková sa stala víťazkou L'Oréal – UNESCO Pre ženy vo vede v kategórii vedy o živej prírode

Podporiť výskumníčky pôsobiace na Slovensku a uznať ich dôležitú prácu – to je cieľ talentového programu L'Oréal – UNESCO Pre ženy vo vede, ktorý už spoznal laureátky svojho 6. ročníka. Tri mladé nadané vedkyne si rozdelili sumu 15 000 eur, ktorú môžu použiť nielen na svoj vedecký výskum. Spoločnosť L'Oréal na tomto programe spolupracuje so Slovenskou akadémiou vied, Slovenskou organizáciou pre výskumné a vývojové aktivity a Slovenskou komisiou pre UNESCO.

V kategórii vedy o živej prírode vrátane environmentálnych vied určila komisia ako víťazku doc. RNDr. Soňu Kucharíkovú, PhD., pôsobiacu ako vedúcu laboratórií Katedry laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity (na fotografii druhá zľava). Vo svojej práci študuje vzťahy medzi baktériami a kvasinkami počas tvorby biofilmu, teda infekcií, a venuje sa tiež testovaniu nových i existujúcich liečiv, ktoré by mohli byť využité v praxi. Zároveň hľadá nové terapeutické postupy, ktoré by viedli k eliminácii infekcií na medicínskych pomôckach, čím by sa skvalitnil a predĺžil život pacientov.

Ako sa uvádza v tlačovej správe, hoci ľudstvo dnes zažíva štvrtú priemyselnú revolúciu, ktorá stiera hranice medzi fyzickým, digitálnym a biologickým svetom, ženy sú súčasťou tejto zmeny iba z malej časti. V oblastiach, akými sú informačné technológie, nanotechnológie, matematika, fyzika či strojárstvo, sú vedkyne nedostatočne zastúpené vo väčšine krajín. Z celkového počtu absolventov vedeckých a technologických odborov predstavujú ženy jednu tretinu (36 %) a na riaditeľských vedeckých pozíciách ich pracuje iba 9 %. Naopak, ženy tvoria 70 % pracovníkov v zamestnaniach s vysokým rizikom automatizácie, pričom sa odhaduje, že do roku 2050 zanikne polovica súčasných pracovných miest. Ženy stratia päť pracovných miest na každé získané, kým muži prídu iba o tri miesta. Povzbudiť dievčatá a mladé ženy, aby sa nebáli vydať sa v živote na vedeckú dráhu, je zámerom programu L'Oréal – UNESCO Pre ženy vo vede. Celkovo sa do programu tento rok zapojilo viac ako 20 vedkýň. „Zastúpenie žien vo výskumnej sfére, najmä na vedúcich pozíciách, je veľmi nízke. Je preto dôležité vytvárať vedkyniam také podmienky na prácu, aby dokázali skĺbiť pracovný život s tým osobným. Veríme, že aj vďaka nášmu programu si ženy uvedomia, aké sú vo svete vedy veľmi potrebné," povedal Petr Štěpánek, PhD., vedecký riaditeľ L´Oréal na Slovensku. Prihlásené vedecké projekty hodnotila odborná komisia v Slovenskej akadémii vied, ktorej predsedala prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc., členka Predsedníctva SAV: „Sme veľmi radi, že sa do nášho grantového programu prihlásilo množstvo vedkýň s jasnou víziou toho, čo chcú vo výskume dosiahnuť. Ženy vo vede ťahajú oproti mužom za kratší koniec, preto je najvyšší čas, aby sa ich postavenia zrovnoprávnili. Veda je otvorená pre všetkých."

red.

Optimálne duševné prežívanie máme vo svojich rukách

Mgr. Martin Miler je náš popredný klinický psychológ. Na túto dráhu vyštartoval v Trnave ako absolvent štúdia druhého ročníka psychológie obnovenej Trnavskej univerzity (1998). V rokoch 2005 – 2007 sa na Filozofickú fakultu Trnavskej univerzity vrátil ako pedagóg, pričom prax nadobudol aj počas pôsobenia v nemocnici (1998 – 2004) a v privátnej ambulancii (2004 – 2016). Istý čas bol dokonca prezidentom Slovenskej komory psychológov (2011 – 2015) a nedávno mu vyšla zbierka spomienkových príbehov z detstva Nezábudenník (2021).

Čo vás priviedlo na Trnavskú univerzitu?
Po absolvovaní Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej v Bratislave som sa rozhodol pre filozofiu, ale pochopil som, že v dnešnej dobe filozofia nefunguje ako za čias Sokrata a Platóna. Bližšie som mal potom k psychológii, prvýkrát som sa hlásil v roku 1992 do Bratislavy, kde ma neprijali. O rok neskôr som sa znova hlásil, ale už aj do Trnavy. Prijali ma, ale až na odvolanie. Takto vyzerala moja komplikovaná cesta na Trnavskú univerzitu.
Veľa absolventov má podobné skúsenosti.
Začiatkom 90. rokov to nebolo ľahké. Bola nová doba, ale myslenie sa ľahko nezmení. Nebolo bežné alebo očakávané, aby sa absolvent technickej školy hlásil na humanitný odbor. Predsa len mi chýbali niektoré vedomosti, napríklad z biológie, ktoré som sa musel doučiť. Nepovažujem sa za tvrdohlavého človeka, ale akási tvrdohlavosť či vytrvalosť ma viedla týmto smerom a opakovane som sa pokúšal dostať na vysokú školu. Ak by ma nevzali v roku 1993, skúsil by som to aj o rok.
Vnútorne som bol veľmi šťastný, že som sa dostal na školu. Asi som si to aj viacej užíval, nebola to pre mňa samozrejmosť. Je to pre mňa príjemný pocit patriť medzi prvých absolventov Trnavskej univerzity.

Pripomíname si 30 rokov nášho obnovenia. Zákon o zriadení Trnavskej univerzity nesie rok 1992. Deväťdesiate roky sa nazývajú „divoké“, ale sú aj autori, ktorí o nich píšu ako o rokoch slobody a nových príležitostí. Aj vďaka tejto atmosfére možno vznikla Trnavská univerzita ako prvá nová vysoká škola po Nežnej revolúcii. Aké boli 90. roky pre vás?
Bola to mladá dospelosť. Spoločnosť bola vo veľmi dynamickom pohybe, nielen politicky, ale „všeľudsky“. Otvorili sa nové možnosti a ľudia nevedeli, čo zrazu s nimi majú robiť.

Sloboda, po ktorej sme túžili, nás konfrontovala so zodpovednosťou rozhodovania sa. Že sa môžeme rozhodnúť aj nesprávne a budeme musieť za to niesť zodpovednosť. Pre mnohých znamenala táto doba deštrukciu poriadku, ako ho dovtedy poznali. Na jednej strane som tomu aj rozumel, na druhej strane som si ale uvedomoval, že veď také to budeme mať, aké si to spravíme. V tomto som to cítil aj na Trnavskej univerzite vo veciach, ako sa kreovali na katedre. My ako študenti sme intenzívne zasahovali do tohto procesu, čo nebolo vždy po vôli vedeniu katedry, ale reflektovali to a vypočuli náš hlas. Boli sme právoplatnými členmi akademickej obce.

Stretli ste na vtedajšej fakulte humanistiky zaujímavé osobnosti?
Určite to bol profesor Ondrej Kondáš, ktorý bol teda nielen pánom v rokoch, ale mal aj svoje postavenie a spoločenský dosah, čo dokázal na poli klinickej psychológie. Zo začiatku bol členom katedry pán profesor Vladimír Šatura, čo bol síce Slovák, ale pôsobiaci vo Viedni a učil na našej fakulte. Potom to bol pre mňa významný človek Marián Košč, ktorý nás učil klinickú psychológiu a v tom čase pracoval vo Fakultnej nemocnici v Bratislave ako psychológ. Keď som odišiel zo školy, veľmi ma zasiahlo, že zomrel v mladom veku. Dodnes som v kontakte s Ivanom Valkovičom cez psychoterapiu zameranú na človeka, ktorá ma významne ovplyvnila vďaka jeho seminárom. Rovnako Lýgia Bátovská, s ktorou sme mali arteoterapeutické semináre. Absolútny pojem bol Damián Kováč, ktorý nás učil.

Ste v kontakte s katedrou psychológie v Trnave aj dnes?
Môj kamarát – kolega Laco Timulák tam učil, v roku 2005 odišiel do Dublinu a poprosil ma, či by som nezobral niektorého jeho seminára, takže ne-

jaký čas som aj učil na katedre. Jeden človek z Trnavskej univerzity mi ostal na celý život. Je to moja manželka, s ktorou som sa zoznámil priamo na našom odbore. Takže kontakt s Trnavskou univerzitou je vďaka tomu takmer dennodenný (úsmev). Občas ma oslovia študenti alebo absolventi, ktorí potrebujú vyplniť dotazník pre diplomovky či semináre. V našich šľapajach sa rozhodol ísť náš syn.

Ako vyzerá manželstvo dvoch psychológov?

Našťastie sa neobhadzujeme diagnózami (úsmev). Dúfam, že naše manželstvo vyzerá relatívne normálne, ale to asi musia posúdiť iní. Osobne ho hodnotím ako veľmi dobré, na jeseň nás čaká 25. výročie. V rámci rôznych emočných stavov nie sme v partnerstve ani ako psychológovia či terapeuti, takže sa vieme aj rôzne pohádať a nebyť úplne učebnicoví. Doma je človek manžel, manželka, otec, mama, a nie úplne tá profesia, skôr by to bolo na škodu. Máme tri deti a zatiaľ, ako sa zdá, sa im celkom darí.

Človek potrebuje vzťah, ale niekedy sú práve vzťahy problematické. Je manželstvo zdrojom alebo riešením problémov?

Ak to vezmeme akademicky, tak život

ľudí, ktorí žijú v stabilných vzťahoch, v manželstve, je lepší, majú menej zdravotných ťažkostí. Aj prežívanie je optimálne. Dožívajú sa vyššieho veku. Žiť vo vzťahu je lepšie ako byť sám. Samozrejme, vzťah môže byť aj zdrojom ťažkostí, ktoré vzniknú medzi ľuďmi, ale neznamená to, že ľudia, ktorí sú sami, nemajú žiadne problémy. Musia sa vysporadúvať aj so svojou samotou a potrebou vzťahovosti, nie nevyhnutne partnerskej. Musia okolo seba kreovať sieť ľudí, s ktorými môžu fungovať, no s pribúdajúcim vekom sa to začína komplikovať. Predsa len väčšina ľudí je vo vzťahu a má deti a pre tých, ktorí ostávajú, je náročné zapojiť sa do takejto komunity. Takže si stále myslím, že kvalitné, stabilné vzťahy sú skôr riešením než zdrojom problémov. Napokon nejde len o vzťah k druhým, ale aj k sebe či k veciam okolo nás. Aj v mojej práci je terapeutický vzťah nástrojom, ktorý je „liečivý". Je to tiež forma profesionálneho vzťahu, ktorá poskytuje platformu, aby človek vedel svoje problémy v bezpečnom prostredí s niekým prebrať a riešiť. A to napriek všetkým self-help príručkám a knihám. Keby fungovali, my psychológovia nemáme prácu. Kúpim si manuál, načítam si ho a fungujem... Napriek všetkým týmto knihám a peniazom, ktoré sa v nich točia, máme práce stále dosť.

Čo je obsahom vašej práce?
Stretávanie sa s ľuďmi a psychoterapeutická práca, to znamená, že je to práca s bežnými psychologickými ťažkosťami, akými sú úzkosti, ľahšie depresívne stavy alebo veci týkajúcich sa vzťahov a spracovávania traumatických udalostí. Pomáham klientom tiež so sebapoznaním a hľadaním zmyslu. Niekedy ide aj o zefektívňovanie seba.

Takže nemusí prísť za vami len ten, kto má problém, ale aj ten, kto chce napríklad spoznať svoje silné stránky.
Určite áno, pretože terapeutické nástroje sa dajú použiť nielen na „vyplnenie deficitu", ale dajú sa použiť na sebaaktualizáciu a na lepšie fungovanie vo svete.

Aké najčastejšie problémy majú ľudia, ktorí vás oslovia?
Naše prežívanie je podobné alebo rovnaké, asi sme sa veľmi nezmenili od čias lovcov a zberačov v psychologickom zmysle slova. Veci nás zasahujú. Sú síce iné, ale prežívanie máme podobné, ako sme mali pred desiatimi tisícmi rokov. Akurát sa to v našej spoločnosti inak zobrazuje – inak s tým narábame. Posledné obdobie s pandémiou prinieslo niektoré nové témy. Napríklad práca z domu sa pre niektorých zdala byť v prvom momente ako úžasná výhra, ale postupom času sa pre mnohých ukázala ako brutálna pasca. Prestali sa hýbať, prestali sa stretať s ostatnými ľuďmi a začal im chýbať bežný kontakt, káva, „pofrflanie si"... Mestá boli prázdne a ľudia sa často vracali domov do svojej samoty.

Pribudlo vám po pandémii viac práce?
Nedisponujem presnými štatistickými údajmi, ale poradenské telefonické linky ako Nezábudka či IP-čko sú dlhodobo preťažené. Posledné mesiace nemám kam zaradiť klientov a posielam im kontakty na svojich kolegov. Občas sa mi vrátia po obvolaní 5 – 6 psychológov naspäť, je problém zohnať pomoc. Nárast ľudí, ktorí po pandémii potrebujú psychologickú pomoc, je markantný.

Budú psychologické následky pandémie možno horšie ako zdravotné?
Dá sa predpokladať, že to tak bude. Môžu prísť posttraumatické ťažkosti, napríklad si ľudia začnú uvedomovať, že im ubehli dva roky života a povedzme sa nevenovali vzťahom alebo nerozvíjali priateľstvá. Je veľa vecí, čo nás ešte len čaká. Navyše bude potrebná spoločenská reflexia tejto doby ako niečoho, čo bolo bezprecedentné počas nášho života, ktorý sme zatiaľ prežili. Ale treba reflektovať aj postoj spoločnosti k tematike zomierania, ktorý je iný ako napríklad pred sto rokmi, keď tu tiež bola pandémia po prvej svetovej vojne. Ľudia sú dnes úzkostlivejší na svoje zdravie a život a na to, aby sme sa mali dobre a aby nás nikto neobmedzoval na našom dobrom živote. Hovoríme, že sme na tom oveľa lepšie ako ľudia pred sto rokmi, na druhej strane pandémia pre nás znamenala o to väčšie obmedzenia.

Čo ste sa naučili o ľuďoch počas posledných dvoch rokov?
Vo svojich blízkych a priateľoch som sa nesklamal. Väčšina ľudí je prosociálnych. Dokážu sa postaviť za seba, chrániť si slobodu a spolupracovať.

Čo podľa vás najviac pomáha duševnému zdraviu?
Keď je telo v poriadku, aj duševne sa cítime dobre. Pomáha pohyb, šport, stačí aj obyčajná chôdza. Odporúčam byť v kontakte s ľuďmi, ktorých máme radi, s ktorými zažívame pozitívne emócie a zdieľame spoločné zážitky. Robme to, čo nás napĺňa, či sú to knihy, hudba, umenie. Je dôležité mať koncept zmysluplnosti svojej existencie. Tiež konajme to, čo súvisí s našou transcendenciou. Nemusí to nevyhnutne znamenať náboženský rozmer, ale transcendencia znamená, že spolupracujeme na niečom, čo nás presahuje, čo tu ostane po nás. Pre bežných ľudí sú to deti. Deti sú odkaz, ktorý tu nechávajú a ktorý tu bude ďalej žiť. Transcendencia sa dá dosiahnuť aj tvorbou a budovaním vo svojom okolí. Tieto všetky veci prispievajú k duševnému zdraviu a opisuje ich pozitívna psychológia. Vychádzajú z množstva výskumov optimálneho prežívania. Sú to piliere, na ktorých stojí väčšina nášho pozitívneho prežívania a veľkú časť z toho máme vo svojich rukách. Ak ešte nie sme v optimálnom stave, jedna z možností „self help" je písať si denník. Je to akási forma dialógu, hoci so samým sebou, ale prispieva k zmene.

Žiť vo vzťahu je lepšie ako byť sám. Samozrejme, vzťah môže byť aj zdrojom ťažkostí, ktoré vzniknú medzi ľuďmi, ale neznamená to, že ľudia, ktorí sú sami, nemajú žiadne problémy. Musia sa vysporadúvať aj so svojou samotou a potrebou vzťahovosti, nie nevyhnutne partnerskej.

Rozhovor pripravil
Matúš Demko

Erik Hrnčiarik bol opätovne zvolený do funkcie dekana Filozofickej fakulty

Na 3. riadnom zasadnutí Akademického senátu Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity dňa 28. septembra 2022, v súlade s § 27 ods. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa čl. 10 ods. 2 štatútu Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave sa senát fakulty jednomyseľne uzniesol na návrhu na vymenovanie doc. Dr. phil. Erika Hrnčiarika do funkcie dekana Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Pánovi dekanovi blahoželáme k zvoleniu a želáme mu v akademickom prostredí veľa síl do nasledujúcich rokov.

Zuzana Lopatková

Zahraničné cesty členov katedry histórie v zimnom semestri

Obdobie pred oficiálnym začiatkom zimného semestra, ako aj prvé týždne prebiehajúceho akademického roka 2022/2023 využili viacerí členovia Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity na účasť na zahraničnej konferencii alebo na archívny výskum.

Ako prvá vycestovala doc. Mgr. Monika Tihányiová, PhD., do maďarského Ostrihomu, kde v dňoch 8. – 9. septembra 2022 prebiehala konferencia s názvom *Vestigia nostra*. Zameraná bola na písomné pramene zo 14. – 16. storočia z talianskych archívov a knižníc, ale so vzťahom k Uhorsku. Docentka Tihányiová vystúpila so spoločným príspevkom s PhDr. Máriou Medveczkou, PhD., z Katedry románskych jazykov Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, pričom ich príspevok mal názov *Pálffy Miklós külföldi kereskedelmi kapcsolatai* (Zahraničné obchodné aktivity Mikuláša Pálfiho). Predmetom príspevku bol list uhorského šľachtica Mikuláša Pálfiho (1552 – 1600) z februára 1596 adresovaný Vincenzovi I. Gonzagovi, vojvodovi z Mantovy, napísaný v španielskom jazyku, ktorý autorky rozobrali tak po lingvistickej, ako aj obsahovej stránky.

Vedúca katedry histórie doc. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD., spolu s prorektorom prof. PhDr. Vladimírom Rábikom, PhD., odcestovali 25. septembra 2022 do Ríma, kde počas dvojtýždňového pobytu pokračovali v archívnom výskume, ktorému sa členovia katedry venujú nepretržite už od roku 2006 a jeho výsledkom sú viaceré vydané edície slovacikálnych prameňov, o ktorých sme už niekoľkokrát informovali aj na stránkach časopisu Universitas Tyrnaviensis.

V dňoch 2. až 7. októbra 2022 absolvovala Mgr. Radoslava Ristovská, PhD., pracovnú cestu do Prahy, kde sa venovala archívnemu výskumu v Štátnom oblastnom archíve (*Státní oblastní archiv* v *Praze*), v ktorom je uložený aj rodový archív šľachtického rodu Chotekovcov. Výskumom slovenskej vetvy tohto rodu sa Dr. Ristovská už niekoľko rokov zaoberá. Tentoraz sa zamerala na materiály súvisiace s grófkou Líviou Chotekovou, rod. Majlátovou zo Zavara pri Trnave. Archívny výskum doplnila ešte štúdiom vedeckej literatúry v Národnej knižnici Českej republiky (*Národní knihovna České republiky*).

Naše zahraničné cesty svedčia o kvalite systematického archívneho výskumu, ktorý vedieme a získané materiály následne spracúvame do podoby vedeckých štúdií, monografií či pramenných edícií.

Radoslava Ristovská

Z. Lopatková a V. Rábik na vedeckovýskumnom pobyte v Ríme

Konferencia v Ostrihome

Zo života katedry filozofie

Hoci sa môže zdať, že pravá filozofia sa tvorí najmä z pohodlia knižnice, študovne, kresla, keď nás nikto a nič neruší, v skutočnosti je vedením dialógu, ktorý nie je možný bez stretávania sa s druhým a jeho originálnou perspektívou. Preto nás potešilo, že v rámci mobilitného programu CEEPUS nás tento semester navštívil docent Ljudevit Fran Ježić, ktorý pre študentov predniesol podnetné prednášky týkajúce sa duchovného prieniku nezápadných kultúrnych okruhov do európskeho myslenia v rôznych obdobiach. Tento semester nás takisto navštívi profesorka Joanna Mysona Byrská, ktorá sa v prednáškach zameria na aktuálne etické otázky v súvislosti s transhumanizmom či vojnou.

Tento rok opäť pri príležitosti svetového dňa filozofie spoluorganizujeme Noc filozofie, podujatie otvorené pre širokú verejnosť, uskutoční sa 24. novembra v Malom Berlíne. Anton Vydra sa bude rozprávať s profesorom Ivanom Gerátom na tému obrazu a pozornosť sa bude venovať pocte francúzskemu filozofovi Brunovi Latourovi či japonskému existencializmu Nišitani Keidžiho, ktorého predstaví Dominik Novosád. A filozofiu popularizoval aj náš kolega Milan Petkanič, ktorý 10. novembra v rámci Noci filozofie organizovanej kolegami v Prešove, hovoril o vôli a hudbe u Arthura Schopenhauera.

Michal Zvarík

Konzultácie, poradenstvo a výučba slovenského jazyka pre zahraničných študentov

Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave pripravila pre zahraničných študentov, špecificky pre študentov z Ukrajiny, možnosť konzultácií a poradenstva so zameraním na študijnú a sociálnu oblasť. Poskytované informácie sú zamerané na oboznámenie sa s univerzitnými informačnými systémami a študentskými organizáciami či pomocou a sprievodom na pracovisko cudzineckej polície. Služba pre študentov je poskytovaná pod vedením Bc. Danyila Tsybulka, študenta 2. ročníka magisterského štúdia študijného programu politológia, každý štvrtok v čase od 14.30 hod. do 15.30 hod. v miestnosti 3P1 na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity. Zároveň študenti majú možnosť zdokonaľovať aktívne ovládanie slovenského jazyka prostredníctvom online výučby, ktorú zabezpečuje Migračné informačné centrum každý piatok od 13.30 hod. do 15.00 hod.

Mária Dědová

Na slovíčko so psychológom

So začiatkom nového akademického roka vznikla myšlienka ponúknuť vysokoškolským študentom prednášky so zameraním na psychologickú problematiku. Táto idea, s ktorou prišli pracovníci Psychologickej ambulancie Centra podpory študentov Trnavskej univerzity, oslovila aj ďalšie subjekty ako Študentská rada Trnavskej univerzity, Psychologický klub Univerzity sv. Cyrila a Metoda, Univerzitné pastoračné centrum, ktoré sa zapojili do prípravy nového projektu s názvom Na slovíčko so psychológom. Ide o večerné workshopy pre vysokoškolákov, ktoré majú za cieľ poskytnúť psychologické poznatky so zameraním na osobnostný rozvoj, komunikačné zručnosti, zvládanie náročných životných situácií (v škole, vo vzťahoch, v rodinnom prostredí), pri riešení osobných problémov, psychických krehkostí, dôležitých rozhodnutí a životných výziev. Workshopy sú realizované každý druhý utorok v čase od 18.00 hod. do 19.30 hod. v aule Študentského domova Petra Pázmaňa. V mene organizátorov tohto podujatia, ďakujem veľmi pekne všetkým študentom za účasť, pozitívne ohlasy a priazeň, ktorú nám vyjadrili.

Mária Dědová

Aktivity katedry klasickej archeológie v zimnom semestri

Dôležitou súčasťou vzdelávania archeológov je prepojenie s praxou. Katedra klasickej archeológie zabezpečuje študentom podobné skúsenosti prostredníctvom rôznych aktivít. Hoci letná škola archeológie v rímskom tábore v Iži pokračuje až o rok, stále je možné zúčastniť sa na katedrových výskumoch v Bielom Kostole a Trnave. Prax dopĺňa prezenčná výučba spojená s návštevou archeologických lokalít a múzeí. Využili sme blízkosť Carnunta, hlavného mesta niekdajšej provincie Horná Panónia (*Pannonia Superior*), a navštívili sme múzeá v rakúskych obciach Bad Deutsch Altenburg a Petronell Carnuntum. Exkurzia v múzeách bola spojená so seminármi z latinskej epigrafiky, rímskeho umenia a rímskych provincií. Ďalšou zastávkou bol amfiteáter légiového tábora, kde bol svojimi jednotkami za cisára slávnostne vyhlásený Septimius Severus. Najdlhšie sme sa zdržali v civilnom meste, kde sú pre návštevníkov vybudované rekonštrukcie rímskych domov. Archeologický park predstavil okrem autentických archeologických nálezov aj názorné ukážky rekonštrukcií a využíval pritom tradičné metódy aj interaktívny priestor. Múzeom nás sprevádzala naša absolventka, Mgr. Katarína Tokolyová.

Ďalší zaujímavý seminár bol spojený s poznávaním antických pamiatok svetového kultúrneho dedičstva UNESCO na našom území. V rámci výučby zameranej na rímsko-provinciálnu problematiku sme lepšie spoznali antickú Gerulatu. Nasledovala návšteva Archeologického múzea Slovenského národného múzea v Bratislave, kde nám expozíciu spolu s ostatnými kolegami predstavila ďalšia naša absolventka, Mgr. Anna Bajanová.

Obnovujeme tiež tradíciu predvianočných návštev v Umeleckohistorickom múzeu vo Viedni (*Kunsthistorisches Museum Vienna*), ktoré sú dlhodobo súčasťou výučby predmetov Staroveká Itália a Predarchaické Grécko. November je už tradične spojený s Týždňom vedy a techniky na Slovensku. V rámci neho sme v spolupráci so Štátnym archívom v Trnave, Katedrou ekochémie a rádioekológie Univerzity sv. Cyrila a Metoda a občianskeho združenia Voda pre klímu – environmentálne technológie pripravili sériu popularizačných prednášok prinášajúcich rôzne pohľady na prírodné katastrofy a klimatickú zmenu od minulosti až po súčasnosť. Najbližšie sa môžeme tešiť na predvianočné stretnutie študentov, absolventov a pedagógov našej katedry, ktoré je spojené so študentským kolokviom.

Študenti katedry klasickej archeológie v areáli antickej Gerulaty

Miroslava Daňová, Lucia Nováková

Z nových publikácií Filozofickej fakulty TU

RÁBIK, Vladimír – MARINČÁK, Šimon – MAREK, Miloš – LOPATKOVÁ, Zuzana. *Et quod transeat sine alia lectione. Svätá stolica a Uhorské kráľovstvo v stredovekej komunikácii (s osobitným zreteľom na územie Slovenska)*. Trnava: Katedra histórie FF TU, Slovenský historický ústav v Ríme pri Trnavskej univerzite v Trnave, 2021, 321 s.

Kolektív autorov z Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity (V. Rábik, Z. Lopatková, M. Marek) a zo Slavistického ústavu Jána Stanislava Slovenskej akadémie vied v Bratislave (Š. Marinčák) sa vo svojej publikácii podujali predstaviť niekoľko dôležitých aspektov vzájomných vzťahov medzi Uhorským kráľovstvom (a najmä územím dnešného Slovenska) a Rímskou kúriou, a to od preduhorského obdobia až po koniec 17. storočia. Publikácia je výsledkom riešenia projektu APVV-16-0619 Rímska kúria a Uhorské kráľovstvo v komunikačnej interakcii v stredoveku (s osobitným zreteľom na územie dnešného Slovenska) a projektu VEGA 1/0713/21 Registra censuum medievalia Slovaciae. Stredoveké majetkové registre so vzťahom k územiu Slovenska v stredoveku. Autori vychádzali predovšetkým z vlastného, už niekoľko rokov trvajúceho výskumu slovacík vo Vatikánskom apoštolskom archíve. V publikácii okrem teoretického a vedeckého výkladu rôznych variant komunikácie Uhorska s Rímom predstavujú čitateľovi aj početné konkrétne pramene zo spomínaného archívu (v originálnom jazyku aj v slovenskom preklade), ktoré prinášajú jedinečné a unikátne informácie pre historický vývoj na Slovensku.

Autorom prvej kapitoly, K problema-

tike liturgickej praxe (a počiatkov cirkevnej správy na území) Veľkej Moravy na základe vybraných písomných pamiatok a liturgického výskumu, je Š. Marinčák. Na základe doložených prameňov potvrdzuje využívanie latinskej liturgie Konštantínom a Metodom na Veľkej Morave, ktorú u stredodunajských Slovanov používali západní misionári už niekoľko rokov predtým. Opisuje tiež liturgické pamiatky veľkomoravskej školy a porovnáva vybrané dobové bohoslužobné formuláre.

Vladimír Rábik vo svojej kapitole Fiat ut petitur ad beneplacitum nostrum, Komunikačné variácie Uhorského kráľovstva s rímskou kúriou v stredoveku objasňuje základné komunikačné prostriedky medzi Uhorskom a Rímom (suplikačné registre, komorské písomnosti, súpisy pápežských kolektorov, anáty, komorské knihy a i.) a viacerými príkladmi z nich približuje čitateľom ich význam pre dejiny Slovenska.

Kapitola Vatikánske registre a ich edičné spracovania, spracovaná Milošom Marekom, predstavuje systém vytvorených registrov vo Vatikánskom archíve, ich rozdelenie a obsah. Sleduje dejiny výskumných pracovísk jednotlivých európskych štátov v Ríme a ich edičnú činnosť vrátane Slovenského historického ústavu v Ríme ako osobitnej vedeckej ustanovizne Trnavskej univerzity.

Posledná kapitola Zuzany Lopatkovej, Menovací proces nitrianskeho biskupa Petra Korompaia, v úvodnej časti ozrejmuje politicko-náboženské pomery 17. storočia, následne, na základe výskumu spisového materiálu z Vatikánskeho apoštolského archívu (fond *Processus consistoriales*), veľmi detailne predstavuje systém vymenovávania nitrianskych biskupov v druhej polovici 17. storočia, zložený z viacerých fáz a písomností. Osobitne si všíma menovací proces Petra Korompaia, rodáka z Naháča a absolventa jezuitského kolégia v Trnave, za nitrianskeho biskupa, ktorým bol v rokoch 1686 – 1690.

Záver publikácie zdôrazňuje význam a nenahraditeľnosť výskumu vo Vatikánskom apoštolskom archíve pre dejiny Slovenska, čoho dôkazom je aj edičné a odborné spracovanie prameňov z tohto archívu v príslušnej publikácii.

Monika Tihányiová

KATUNINEC, Milan. *Europe on the Move. An Attempt to Explore Thoughts, Ethics and Politics in Europe´s History.* Berlin: Peter Lang GmbH; Bratislava: VEDA, 2022, 770 s.

Politológ a vysokoškolský pedagóg Trnavskej univerzity profesor Milan Katuninec sa dlhodobo venuje politickému vývoju na európskom kontinente, pričom sa špecializuje na politické dejiny 19. a 20. storočia, sociálnu politiku a najmä na totalitné ideológie 20. storočia. Výsledkom jeho aktuálnych výskumov je v anglickom jazyku vydaná monografia o viac ako dvojtisícročnom vývoji európskej civilizácie od antiky až po súčasnosť. Autor v rozsiahlom diele podrobne sleduje postupný rad zmien v historickej, politickej, filozofickej a etickej rovine, ktoré zohrali kľúčovú úlohu pre ďalší vývin európskej spoločnosti.

Prácu, vydanú v spolupráci prestížneho nemeckého vydavateľstva Peter Lang a vydavateľstva VEDA, *Europe on the Move. An Attempt to Explore Thoughts, Ethics and Politics in Europe´s History* (Európa v pohybe. Pokus o skúmanie ideí, etiky a politiky v dejinách Európy), tvorí 17 hlavných kapitol, ktoré sú ďalej členené na podkapitoly. Autor popisuje historické fakty, spoločenské a zemepisné usporiadanie Európy s cieľom odkryť kauzálne vzťahy a pochopiť hybné sily. Každú historickú udalosť vníma na dvoch úrovniach – na úrovni faktov a na úrovni ich interpretácie v náboženskej či filozofickej korelácii, vďaka čomu možno znovuobjaviť postup, ako súčasníci vnímali fungovanie spoločnosti bez ideologických konštrukcií danej doby. Autor sa snaží o pochopenie logiky fungovania spoločnosti, logiky života v minulosti skúmanej v materiálnej, sociologickej či náboženskej dimenzii. Zároveň udržiavaním dostatočnej kritickej vzdialenosti od minulosti núti čitateľa premýšľať o javoch prítomnosti, spôsobe nášho života či historickej relativite.

Profesor Katuninec vo svojom diele sumarizuje základné historické a ideologické východiská politického vývoja v Európe, ktorých spojovacím článkom je hľadanie a nachádzanie

súvislostí. Interdisciplinárne poňatie európskych dejín s dôrazom na usporiadanie a vzťahy medzi javmi, popis historických udalostí v ich skutočnom kontexte, pomáha odhaľovať príbehy minulosti, vysvetľovať zmenu a kontinuitu v čase. Sprostredkovanie historických informácií, v súlade s aktuálnym politickým myslením, je založené na kvalitnom pochopení historického obsahu s bohatým bibliografickým aparátom. Monografia je tak inšpiratívnym čítaním o civilizačnej úlohe Európy, bez zdôrazňovania jej nadradenosti v súčasnom globálnom svete.

Marián Manák

Európsky deň jazykov

Európsky deň jazykov sa oslavuje už od roku 2001 na podnet Rady Európy, a to každoročne 26. septembra. Účelom tejto iniciatívy je predovšetkým poukázať na jazykovú rôznorodosť existujúcu v rámci európskeho priestoru a propagovať jazyky medzi študentmi.

Do tohtoročných osláv Európskeho dňa jazykov sa už tradične zapojili aj filologicky orientované katedry Trnavskej univerzity vrátane katedry slovenského jazyka a literatúry (KSJaL) pedagogickej fakulty.

V priestoroch Adalbertina na Hollého ulici v Trnave zorganizovala KSJaL 30. septembra jazykovo-literárne orientovaný workshop O slovenčine a so slovenčinou. Prezenčne sa na ňom zúčastnili študenti Strednej priemyselnej školy dopravnej, no podujatie bolo dostupné aj online prostredníctvom vopred zverejneného linku – túto možnosť využili napríklad žiaci Základnej školy na Gorkého ulici.

Workshop bol rozčlenený do troch blokov. V súvislosti s Medzinárodným dňom posunkových jazykov (23. septembra) si pracovníci KSJaL Dr. Roman Vojtechovský a MgA. Michal Hefty pripravili rýchlokurz slovenského posunkového jazyka, v ktorom študentom interaktívnou formou predstavili základné charakteristiky slovenského posunkového jazyka a naučili ich niekoľko posunkov.

V ďalšej časti sa slova ujala docentka Gabriela Magalová s prednáškou O ľudových rozprávkach, ako ich nepoznáte. Pedagogička predstavila niektoré málo známe podoby slovenského rozprávkového fondu, predovšetkým však vysvetlila funkciu a príčiny výskytu drastických motívov vo folklórny žánroch. Zberateľské aktivity v druhej polovici 19. storočia podliehali istým predstavám o folklórnom texte – práve tie mali dosah na isté úpravy ľudových rozprávok.

Workshop zavŕšili docent Juraj Hladký a docent Andrej Závodný so vstupom Ako sa volám… V ňom poskytli výklady mien a priezvisk prítomných študentov.

Hlavným zámerom workshopu bolo prezentovať rôznorodosť odborného záujmu pracovníkov KSJaL a popularizovať náš jazyk a literatúru širokej verejnosti. Podarilo sa tiež zaujímavo predstaviť novootvorený študijný odbor slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich a zvýšiť povedomie verejnosti o špecifikách takejto výučby či komunikácie. Veríme, že takto poňaté podujatie všetkých zúčastnených obohatilo, že si z neho okrem nových vedomostí odniesli aj novonadobudnutý rešpekt voči rozmanitým formám jazyka.

Patrik Miskovics, Gabriela Magalová

Základy posunkového jazyka

Prednáška o folklórnej rozprávke sa takisto tlmočila do posunkového jazyka

Vedeli ste, že folklórne rozprávky...

neboli pôvodne určené deťom? Dospelí ľudia si ich rozprávali po večeroch, pri malej sviečke v polotme chalúpky sa nedalo nič robiť. Slúžili na zábavu, ale aj poučenie, preto trest pre toho, kto konal v rozprávke v rozpore s morálkou, musel byť veľmi krutý.

Dnešné úpravy folklórnych rozprávok sa často vzdávajú pôvodného jazyka, a tak dospelý nemá možnosť vysvetliť isté výrazy či folklórne a obradové zvyklosti súčasnému dieťaťu. Tieto editorské zásahy maria možnosť spoznávať deťom folklórny kolorit a myslenie našich predkov.

V druhej polovici 20. storočia vyvolali diskusiu pedagógov, psychológov či učiteľov, či vôbec tento žáner patrí do detského čitateľského repertoáru. Dôvodilo sa práve prítomnosťou drastických a aj erotických motívov v rozprávkach. Napokon sa rozprávka obhájila, drastické motívy sa v literárnej verzii úprav Pavla Dobšinského zmiernili, a tak deťom sa umožnilo rozvíjať svoju fantáziu čítaním folklórnych rozprávok.

Odporúčanie
Rozprávka v moderných úpravách sa neodborným zásahom stáva len holou kostrou deja bez kultúrnych nadväzností, preto odporúčame pracovať so staršími rozprávkovými textami a vysvetliť deťom zastarané slová či isté postupy v duchu kultúrnych tradícií nášho národa. Tento „bonus“ sa v iných rozprávkach nájsť nedá.

V Dome umenia pre deti býva rozprávka

Do rozprávky sa dá dostať niekoľkými spôsobmi. Dospelí tú cestu často už nepoznajú, zato deti áno. Žijú v nej úplne prirodzene, či už je to rozprávka televízna, či tá knižná, čítaná, animovaná alebo hraná.
Vkráčať ako pedagóg do myslenia detí, do detskej duše – to je vždy úloha veľmi náročná. Nájsť spôsob, ako uchopiť detský svet prostredníctvom knihy či iného umenia, je úloha ešte ťažšia. S vďakou som preto ako pedagogička prijala pozvanie do Bibiany – Domu umenia pre deti a mládež v Bratislave. Mohli sme sa spolu so študentkami 2. ročníka bakalárskeho štúdia v odbore predškolská a elementárna pedagogika zoznámiť s prostredím, kde sa umenie deťom ponúka na kvalitatívne vysokej úrovni. A nielen to...

Odborní pracovníci Bibiany Juraj Šebesta a Eva Cíferská

Exkurzia do Bratislavy 24. októbra 2022 bola netradičná. Diala sa totiž v pondelok, keď je Bibiana pre iných návštevníkov zatvorená. Výhoda či nevýhoda? Výhodou bol určite fakt, že pri vysokom počte našich študentiek (približne 110) by sa už do budovy nevmestil nikto iný. Mohli sme si preto priestor dôkladne popozerať, vidieť expozície, priestory knižnice, hravé kútiky. Mohli sme sa sústrediť na prednášku vedúceho oddelenia Centra detskej literatúry, čítania a SK IBBY Mgr. Juraja Šebestu, PhD., odbornej pracovníčky Mgr.

Študentky odboru predškolskej a elementárnej pedagogiky s interaktívnym slonom

Evy Cíferskej a spolu s rozprávaním dramaturga Mgr. Art. Martina Dubravaya o inštalácií výstav pre deti vytvoriť si predstavu o tom, čo všetko Bibiana verejnosti (a najmä deťom) ponúka. Nevýhodou bolo hádam to, že sme nevideli prácu s knihou s konkrétnym kolektívom detí v praktickej ukážke, no o všetkom sme dostali kompetentné informácie.
Nezostalo ale iba pri teórii. Milým prekvapením pre študentky bolo poznanie, že Bibiana pracuje s kolektívom detí vždy interaktívne. Deti tak majú vstup do priestorov rozprávky otvorený: môžu ho nielen počuť a vidieť, ale aj ohmatať, ovoňať, pohrať sa s rekvizitami, ktoré inštalujú umelci výtvarníci. „U nás nie je zákaz dotýkať sa vecí," hovoria naši sprievodcovia. „Práve naopak, všetko, čo tu nájdete, je pripravené pre dieťa, pre hru, pre manipuláciu..."
Študentky si na vlastnej oči vyskúšali, ako sa skáče so zebrou, ako sa manipuluje s pohyblivými kartónovými zvieratkami, ako sa mravčekom buduje dom či pracuje s „inou" počítačovou hrou. Sú presvedčené, že ako učiteľky v praxi Bibianu určite so svojimi žiakmi navštívia. Pedagógom, deťom, rodičom či odbornej verejnosti ponúka aktivít viac ako dosť. Je organizátorkou medzinárodnej súťažnej prehliadky originálov ilustrácií kníh pre deti Bienále ilustrácií Bratislava (BIB – tento rok sa konal už jej 28. ročník) a aj medzinárodného festivalu animovaných filmov pre deti Bienále animácie Bratislava (BAB – tento rok sa konal 14. ročník). V Bibiane sídli aj Slovenská sekcia IBBY. Je to národná sekcia Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY – *International Board on Books for Young People*), mimovládnej organizácie UNESCO, ktorá oceňuje najkrajšie knihy roka či navrhuje umelcov na zápis na Čestnú listinu IBBY a Cenu Hansa Christiana Andersena. Pre odbornú verejnosť vydáva rovnomenné periodikum Bibiana (revue o umení pre deti a mládež), ktoré je jediné svojho druhu na Slovensku (ba aj v Čechách, keďže odborné periodikum o literatúre a umení pre deti tam chýba).
Podujatie bolo veľmi prospešné, splnilo svoj cieľ. Študentky majú teraz jasnú predstavu, kam vziať svojich žiakov, ak budú chcieť nájsť priestor, kde sa nielen zahrajú, ale dozvedia

Hra s krokodílom

veľa o detskej ilustrácii, knihách či iných umeleckých aktivitách. A čo je viac: zažijú to všetko na vlastnej koži. (Chcem poďakovať aj všetkým svojim kolegom, ktorí boli ústretoví a dovolili mi túto akciu so študentkami zorganizovať, aj keď som tým narušila ich výučbu podľa rozvrhu.)

Gabriela Magalová

Nadrealizmus v nových súvislostiach

V stredu 16. novembra 2022 sme sa v budove Adalbertína na Hollého ulici v Trnave zúčastnili na prednáške PhDr. Mariána Kamenčíka, PhD., s názvom Slovenský nadrealizmus v korešpondencii (1935 – 1948). Prednáška bola určená študentom v programe učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry v kombinácii.

PhDr. Mariána Kamenčík, PhD., prednáša na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave a spolu s prednáškou nám predstavil aj rovnomennú publikáciu, ktorú vydal spolu s kolegom PhDr. Dušanom Teplanom, PhD, z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, iba prednedávnom. Práce na nej trvali tri roky. Monografia je zostavená z mnohých listov a z korešpondencie príslušníkov slovenského nadrealistického hnutia u nás. Niekoľkoročná práca autorov spočívala v častých návštevách archívov na Slovensku i v Čechách, v ktorých sa našli vzácne, často i dosiaľ nepublikované a neznáme dokumenty.

Kniha predstavuje príslušníkov a predstaviteľov nadrealizmu a ich činnosti v novej optike. Opisuje zázemie, v ktorom žili a pracovali, ale aj ich obyčajné ľudské problémy, modifikujúce literárne a historické súvislosti vzniku a fungovania nadrealistického hnutia u nás.

Marián Kamenčík zo spoluorganizátorkami podujatia Gagrielou Magalovou a Tamarou Janecovou (vpravo)

M. Kamenčík prednáša o nadrealizme

Slovenský nadrealizmus bol ovplyvnený francúzskym surrealizmom, ale aj poetizmom. Medzi predstaviteľov nadrealistického hnutia však nepatria iba literáti, ale aj literárni teoretici či výtvarníci, a tak sme sa dozvedeli aj o činnosti Michala Považana, Jaroslava Dubnického, Klementa Šimončiča, Mikuláša Bakoša, Mórica Dedinského či Rudolfa Dilonga. Medzi spisovateľmi tzv. „silnej sedmičky" bol Ján Brezina, Pavel Bunčák, Rudolf Fabry, Július Lenko, Ján Rak, Vladimír Reisel a Štefan Žáry. Mnohých z nich sme mali možnosť vidieť na autentických fotografiách, ktoré doteraz neboli verejne dostupné. Medzi nadrealistami vznikali vzácne priateľstvá. Trávili spolu voľný čas a zdieľali i iné záľuby. Dozvedeli sme sa, že napríklad maliar Viliam Chmel bol tiež vášnivým hokejistom a v roku 1942 sa stal so svojím tímom majstrom Slovenska. Prednášku spestril i umelecký prednes básne od nadrealistického básnika Ivana Kupca, jeho verše nám zarecitovala študentka prvého ročníka bakalárskeho štúdia odboru slovenský jazyk a literatúra – výchova k občianstvu Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity Elena Lisá.

Nadrealistickí predstavitelia pôsobili prevažne v Bratislave, no svoju činnosť aktívne rozvíjali i v Malackách, Prešove či v Michalovciach. Dôležitým miestom slovenského nadrealizmu bola tiež i Trnava, dokonca i budova bývalého gymnázia na Hollého ulici, v jej susedstve (v budove Adabertína) dnes študujeme my.

V mene všetkých zúčastnených ďakujeme organizátorom z našej katedry slovenského jazyka a literatúry a PhDr. Mariánovi Kamenčíkovi, PhD., za príjemne a užitočne strávené popoludnie.

Helena Hollá

Študentka E. Lisá pri prednese básne Ivana Kupca

Ako sa ľahko dostať do USA alebo Čo je program Work and Travel

Každý dobre vie, že cestovať za veľkú mláku nie je ani lacná, ani ľahká záležitosť. Vybavovanie rôznych potvrdení, víz a iných dôležitých dokumentov – to dá celkom zabrať. No do Ameriky sa dá ísť aj bez toho, aby si pohol čo i len prstom. Ako? Program *Work and Travel*, ktorý je určený študentom vysokých škôl, je najjednoduchší spôsob, ako sa dá v Spojených štátoch amerických legálne pracovať a zároveň najlacnejší spôsob, ako zažiť Ameriku na vlastnej koži, spoznať ľudí a kultúry z celého sveta, navštíviť známe miesta z hollywoodskych filmov a zároveň zlepšiť svoju komunikáciu v angličtine.

Zúčastnila som sa na tomto programe počas uplynulého leta (2022) a musím povedať, že to bol skutočný zážitok. Začalo sa to výberom programu na webovej stránke SmallerEarth, kde som si zvolila Resort Leaders. Odtiaľ ma hneď kontaktovali a zodpovedali na všetky moje otázky. Pokračovalo to postupným vypĺňaním online profilu, ktorý sa týkal základných informácií o mne, následne pohovor priamo so zamestnávateľom a vízový pohovor v Bratislave. Potom sme si spolu s priateľom zbalili kufre a odleteli na celé leto do USA, konkrétne do štátu Missouri. Pracovali sme v hotelovom rezorte Big Cedar Lodge ako chyžní a neskôr tiež ako pomocní čašníci. V obidvoch prácach sme stretli množstvo ľudí, s ktorými sme v kontakte dodnes. Počas voľných dní sme s kamarátmi z celého sveta spoznávali okolie a tradície štátu Missouri a susedného Arkansasu. Kajakovali sme na jazere, ochutnali typické „s´more" – opečené marshmallow v keksíku spolu s najznámejšou čokoládou Hershey´s, dozvedeli sme sa niečo o pôvodných obyvateľoch, videli najkrajšie západy slnka, slávili najväčší sviatok Američanov – Deň nezávislosti 4. júla. Navštívili sme aj americkú omšu, ktorá vyzerala presne ako z filmov, dostali sme sa na americkú univerzitu a zostali sme aj na prednáške. Americkým študentom sme rozprávali o Slovensku, previezli sa sme sa na najdlhšom drevenom kolotoči v celých Spojených štátoch amerických a takto by som mohla pokračovať ďalej a ďalej. A to som opísala len moje zážitky počas voľných dní v rezorte. Čo ale nasledovalo po troch mesiacoch práce? Ďalšie cestovateľské dobrodružstvo, na ktoré má každý študent tohto programu právo – môže cestovať okolo USA až 30 dní! My sme zo štátu Missouri odlietali do známeho mesta kasín, klubov, obchodov a nekončiaceho nočného života – do Las Vegas. Tam sme si prenajali auto a pokračovali do národného parku Sequoia, ktorý je domovom najväčších stromov na celej Zemi. Tu sme kempovali a každú noc obdivovali miliónhviezdičkový hotel takmer zadarmo – po celý čas obklopení nedotknutou prírodou a divokou zverou (áno, prišiel nás navštíviť aj medveď). Po Sequoi sme pokračovali do národného parku Yosemite, plného vodopádov a skalných útesov, ktoré vzbudzovali veľký rešpekt a úctu. Nakoniec sme sa vydali naspäť do civilizácie a navštívili San Francisco, prešli cez známy Golden Gate Bridge a cez pobrežnú diaľnicu prešli až do „anjelského mesta" Los Angeles, odkiaľ sme potom prileteli späť na Slovensko.

Ak by ste sa ma spýtali, či existujú aj nejaké nevýhody týkajúce sa tohto programu, odpoviem, že len jedna: že

sme nemohli zostať dlhšie... Bolo to leto plné zážitkov – a také môžete zažiť VŠETCI. Určite využite túto skvelú príležitosť kým študujete, vyberte si, či chcete pracovať v detskom campe (Camp Leaders) alebo v hotelovom rezorte (Resort Leaders) a vycestujte do USA spolu so SmallerEarth. Ja už prihlášku na nasledujúce leto mám a už teraz sa neviem dočkať ďalších amerických dobrodružstiev. ☺

Júlia Baranová

Ako sa poučili na Stanfordovej univerzite z Covid-19 pandémie

Obdobie pandémie Covid-19 nebolo záťažou len pre zdravie populácie a zdravotníctvo. Zvládnuť neočakávanú situáciu bolo potrebné aj v rezorte školstva vrátane univerzitného prostredia. Zaujímavý prístup v hodnotení dôsledkov krízovej situácie spôsobenej covidom a v definovaní vyplývajúcich výziev do budúcnosti zvolili na Stanfordovej univerzite. V novembri 2022 bola zverejnená, aj široko propagovaná (vrátane prezentácie na YouTube), podrobná správa pod názvom Skúsenosti z vyučovania a učenia sa na Stanforde počas pandémie COVID-19 (*Lessons from Teaching and Learning at Stanford During the COVID-19 Pandemic*).

Správa sumarizuje poznatky o priebehu štúdia a výučby na Stanforde počas pandémie COVID-19 v období rokov 2020 – 2021. Dokument bol spracovaný na základe dostupných informácii o dianí na univerzite v inkriminovanom období a následných zisťovaní formou interview so zainteresovanými učiteľmi, študentami i zamestnancami. Obsah je rozdelený do štyroch kapitol: inovácie v pedagogike, meniaca sa úloha študentov a zamestnancov, rozvoj profesijných sietí a dôraz na orientáciu na „celého" študenta.

Prvá kapitola podrobne popisuje nové prístupy k výučbe. Po počiatočných rozpakoch boli mnohé učebné postupy na Stanforde prepracované tak, aby podporovali aktívne, interaktívne a zážitkové vzdelávanie – vrátane flexibilnejšieho hodnotenia v triedach a príležitostí na „Flip" – obrátené učenie. To spočíva v sprístupnení záznamu prednášok študentom a potom na následných online hodinách s lektorom študenti o obsahu diskutujú. Lektori experimentovali aj s vytváraním kurzov, ktoré by mohli fungovať pre kontaktnú formu, aj pre online publikum. Získali skúsenosti v používaní technológií, napríklad platforma pre videokonferencie Zoom a systém riadenia výučby Canvas. „Oči každého člena fakulty sa otvorili možnostiam výučby na diaľku," povedal autorom správy Jim Plummer, profesor elektrotechniky. „Je to obrovská príležitosť pre Stanford a ďalšie univerzity," uvádza sa v správe.

Druhá kapitola rozoberá, ako urgentný prechod na online výučbu viedol zamestnancov i študentov k prevzatiu nových povinností. Napríklad boli vytvorené nové pracovné miesta pre študentov, ako sú tzv. „digitálni ambasádori" a asistenti vývoja kurzov. Snahou bolo podporiť výučbu pri čo najlepšom využívaní virtuálneho prostredia. Zamestnanci boli tiež vedení, aby spoločne kreatívne premýšľali a využívali e-learning priestor. Do značnej miery sa posilnili vzťahy medzi učiteľmi a zamestnancami technickej podpory, zvýšilo sa tiež povedomie o štruktúrach podpory výučby na Stanforde.

V tretej kapitole sa píše o úlohe informačných špecialistov, nových informačných štruktúrach a sieťach pre digitálne vzdelávanie. Pandémia významne podporila kontakty medzi profesionálnymi a online vzdelávacími komunitami v rámci univerzity, aj mimo nej. Bolo potrebné, aby sa na univerzite vyrovnali s „infodémiou", ktorá sprevádzala pandémiu. Stanfordská univerzitná komunita musela pochopiť „tsunami" informácií o vyučovaní a učení sa na diaľku. Boli založené nové komunikačné kanály, nové sympóziá a workshopy, nové online klíringové strediská i pracovné skupiny na riešenie praktických problémov, aby pomohli ľuďom zvládnuť situáciu – uvádza sa v správe.

Štvrtá kapitola sa napokon zaoberá zvyšovaním povedomia o pohode študenta na univerzite. Pandémia prebudila univerzitu, aby bola empatickejšia k skúsenostiam svojich študentov a premýšľala viac o zdraví študentov, ako aj o akademických problémoch. Pochopenie holistického prístupu k študentom, dôraz na „celého" študenta vyplynul tiež zo sledovania negatívnych účinkov pandémie na primeraný a kritický prístup študentov k zdrojom, tiež na ich duševné zdravie i akademický výkon. Stanford reagoval novými programami na podporu rovnosti začlenenia študentov. Deklarovaná je snaha, aby všetci na akademickej pôde pri každej interakcii so študentmi prejavovali ľudskosť a budovali kultúru porozumenia.

V závere, namiesto striktných odporúčaní, autori predkladajú sériu otázok na zváženie a diskusiu:

Ako sa poskytujú možnosti digitálneho vzdelávania, ktoré zvyšujú rovnosť a vhodný prístup pre študentov?

Za akých podmienok by mali byť pedagógovia z fakúlt a katedier schopní flexibilne vyučovať a využívať inovatívne spôsoby výučby, akými sú plne online, hybridná alebo Flip výučba?

Mali by mať študenti možnosť navštevovať hodiny prezenčne, ale rovnako mať viac možností alternatívnych foriem výučby i hodnotenia?

Správa je teda vnímaná ako začiatok a inšpirácia k diskusii a pokračovaniu aktivít .

Pri čítaní správy nachádzame viaceré paralely s našimi skúsenosťami so vzdelávaním počas pandémie. Inšpirujúce sú najmä formulované otázky, nesporne aktuálne v univerzitnom prostredí aj u nás, v súvislosti so zvyšovaním kvality výučby, plnením akreditačných kritérií i stratégiou digitalizácie. Podrobná správa je pre záujemcov dostupná na https://pandemiced.stanford.edu.

Spracovala Viera Rusnáková

Stretnutie konzorcia v rámci projektu SUNI-SEA v Hanoji

V prvej polovici októbra 2022 sa Dr. Juliana Melichová a Dr. Dominika Plančíková zúčastnili na stretnutí konzorcia v rámci projektu SUNI-SEA v Hanoji. Projektoví partneri mali tak možnosť stretnúť sa osobne po niekoľkých rokoch online spolupráce. Cieľom stretnutia bolo prediskutovať dosiahnuté výsledky a naplánovať aktivity na ostávajúce mesiace projektu do konca júna 2023. Kolegovia z Vietnamu zorganizovali pre členov konzorcia aj stretnutie s predstaviteľmi zdravotníckych organizácií a so zástupcami komunity v oblasti Ninh Binh.

Projekt SUNI-SEA prebieha od roku 2019 a zameriava sa na posilnenie prevencie hypertenzie a diabetu v krajinách juhovýchodnej Ázie – Indonézii, Mjanmarsku a Vietname. Hlavnou úlohou členov Katedry verejného zdravotníctva Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave pod vedením profesora Martina Rusnáka je poskytovanie usmernení (*guidelines*) zameraných na prevenciu a manažment hypertenzie a diabetu na úrovni primárnej zdravotnej starostlivosti a na komunitnej úrovni. Podieľajú sa aj na príprave tréningových materiálov pre zdravotníckych pracovníkov a dobrovoľníkov z komunity.

Dominika Plančíková

Členovia konzorcia SUNI-SEA na stretnutí v hlavnom meste Vietnamu – Hanoji

V rámci Týždňa vedy a techniky sme zaškolili 421 sociálnych pracovníkov

Počas Týždňa vedy a techniky sa od 8. novembra 2022 do 11. novembra 2022 uskutočnilo osem online workshopov pre pracovníkov Okresných úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelení Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Workshopy Katedry sociálnej práce Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave boli zamerané na školenie používania Rapid testu syndrómu CAN a Testu posudzovania sociálnej rizikovosti rodiny v kontexte objektívneho určovania miery ohrozenia dieťaťa, sociálnej rizikovosti rodiny a tiež interpretácie výsledkov jednotlivých testov.

Oba testy sú výsledkom úspešne ukončených vedeckých projektov APVV-16-0205 Identifikácia mechanizmov včasnej diagnostiky CAN syndrómu, Vega test – Posudzovanie sociálnej rizikovosti rodiny pod záštitou projektu VEGA č. 1/0341/17 Identifikácia prejavov sociálnej rizikovosti rodín vo vybratých indikátoroch a ich vplyv na sociálne fungovanie rodiny. V rámci popularizácie vedy sme prostredníctvom workshopov zaškolili spolu 421 sociálnych pracovníkov naprieč Slovenskom.

Ľubica Nicolussi

Edukačný workshop odboru ošetrovateľstvo

V rámci Týždňa vedy a techniky sa na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity uskutočnil 9. novembra 2022 edukačný workshop študentov študijného odboru ošetrovateľstvo.

Workshop slávnostne otvoril a prítomných hostí privítal prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., dekan fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, a doc. Andrea Botíková, PhD., MPH – vedúca katedry ošetrovateľstva. Na aktivite sa zúčastnilo 25 predstaviteľov z radov zamestnávateľov. Ponuku zúčastniť sa prijali: Fakultná nemocnica Trnava – najväčší poskytovateľ zdravotnej starostlivosti v Trnavskom kraji a súčasne výučbová základňa FZaSP TU. Tiež spoločnosť AGEL, ktorá je najúspešnejším súkromným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v strednej Európe, Národný onkologický ústav – špecializovaná nemocnica zameraná na poskytovanie komplexnej zdravotnej onkologickej starostlivosti, Nemocnica Bory – koncová nemocnica novej generácie siete Svet zdravia, SANOM – špecializovaná nemocnica v odbore fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, a Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, ktorý poskytuje komplexné zdravotnícke služby v oblasti diagnostiky, liečby a prevencie ochorení srdca a ciev nielen u dospelej populácie, ale aj detí. V tejto oblasti je jediným pracoviskom na Slovensku, ktoré poskytuje vysoko špecializované, kompletné diagnostické, liečebné, katetrizačné a chirurgické výkony na srdci a cievach u detí s vrodenými a získanými chorobami srdca a ciev vo všetkých vekových kategóriách.

Študentky počas diskusie pred stánkom spoločnosti AGEL

Pozornosť upútala 3D virtuálna realita nemocnice BORY

Záujem o prezentáciu firmy HELAGO

Zámerom workshopu bolo posilniť vzdelávanie študentov – budúcich sestier nielen v rovine teoretickej, ale aj praktickej. Predstaviť zamestnávateľov v ošetrovateľskej profesii, ich prácu, profesionálne úspechy v zdravotnej starostlivosti. Predsavzatím edukačného workshopu je pokračovať v spolupráci pri získavaní praktických zručností študentov a na vytvorenie motivácie pri výbere budúcej profesionálnej orientácie. V neposlednom rade veríme, že spoločne prispejeme ku skvalitneniu ošetrovateľskej starostlivosti.

Počas trvania workshopu prebiehala prezentácia simulačných pomôcok firmy HELAGO, 3D vizualizácia novej nemocnice Bory a rozhovory študentov so zúčastnenými zamestnávateľmi.

Edukačný workshop naplnil podmienku štandardov pre študijný program, ktorým je spolupráca so zamestnávateľmi v oblasti vzdelávania, vzájomnej spolupráce a možností uplatnenia študentov na pracovnom trhu.

Podujatie podporili: spoločnosť AGEL, nemocnica Bory, firma HELAGO.

Alena Uríčková

Biblický výskum na teologickej fakulte

V posledných desaťročiach sa do popredia biblického výskumu dostáva dôležitosť najstaršieho starovekého prekladu Biblie, ktorým je Septuaginta. To reflektujeme aj na našej fakulte, kde sa v dňoch 22. – 23. apríla 2022 uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia *The Septuagint: Multilateral focus on the text*. Zavítali k nám odborníci svetového formátu – Eberhard Bons (Štrasburg), James Aitken (Cambridge), Siegfried Kreuzer (Wuppertal), Felix Albrech (Göttingen), Clemens Weidmann (Viedeň) – ako aj plejáda mladších vedcov z celej Európy. Spoločne sme skúmali rôzne aspekty tohto fenomenálneho gréckeho textu: gramatiku a lexiku, textovú kritiku, techniku prekladu a jeho reflexiu v helenistickom judaizme, v Novom zákone a u cirkevných otcov. Konferenciu organizovala Helena Panczová, členka medzinárodného lexikografického projektu *The Historical and Theological Lexicon of the Septuagint* (Historický a teologický slovník Septuaginty), ktorého vedúcim je profesor Bons. K hladkému priebehu konferencie výrazne prispeli naši študenti dobrovoľníci, Lukáš Hanúsek SVD a Áron Tomáš Oscitý OFM. Z príspevkov, ktoré odzneli, sa pripravuje zborník pre edíciu *The Septuagint in its Historical Context* vo vydavateľstve Brepols (Turnhout, Belgicko).

Helena Panczová

Starokresťanská knižnica

Od roku 2006 teologická fakulta v spolupráci s vydavateľstvom Dobrá kniha pripravuje edíciu Starokresťanská knižnica, ktorá slovenským čitateľom prináša preklady dôležitých diel starovekého kresťanstva (niektoré zväzky sú bilingválne, obsahujú aj latinský alebo grécky text originálu). Každé dielo sprevádza úvodná štúdia a poznámkový komentár, ktoré čitateľom približujú autora, dielo, jeho dobu a relevanciu pre súčasnosť.

(1) Edíciu otvorila Púť do Svätej zeme, kde pútnička Egeria podáva nielen opis svätých miest, ale aj jeruzalemskej liturgie na konci 4. storočia. Nasledujú dva zväzky venované ženám. (2) O nepravej ženskej kráse obsahuje niekoľko starokresťanských mizogýnskych spisov kritizujúcich ženské skrášľovanie a spôsoby úpravy zovňajšku. V úvode naši autori objasňujú nekresťanské korene kresťanskej mizogýnie. (3) Zväzok Svätá Makrína, Melánia a Olympia obsahuje okrem troch hagiografií aj zbierku listov sv. Jána Zlatoústeho, ktoré z vyhnanstva písal diakonke Olympii a riešil v nich otázky utrpenia, smútku a útechy. (4) Slávne svedectvo mučeníkov prináša výber z najstaršej mučeníckej literatúry a sprevádza ju obsiahla úvodná štúdia o fenoméne mučeníctva. V nasledujúcich dvoch zväzkoch dostáva väčší priestor sv. Gregor z Nyssy, ktorý sa už v edícii objavil ako autor Života sv. Makríny v 3. zväzku. (5) Život Mojžiša a (6) Výklad Veľpiesne: Prológ a Homílie 1 – 5. Tu sa Gregor prejavuje ako brilantný exegéta alegorického prúdu. Potom prichádzajú na rad veľkí latinskí autori: (7) sv. Augustín: O katechizovaní úplných začiatočníkov, (8) Enchiridion: Príručka o viere, nádeji a láske a (9) sv. Ambróz: Výklad vyznania viery, O sviatostiach, O tajomstvách. Ďalšie dva zväzky prinášajú biografie, jedna je vo veršoch: (10) sv. Gregor z Nazianzu: Môj život, druhá je klasická próza (11) Sulpicius Severus: Život svätého Martina z Tours. Potom sa pokračuje v dielach sv. Gregora z Nyssy. Zväzky (12) a (13) obsahujú druhý a tretí diel jeho Výkladu Veľpiesne, takže toto skvostné dielo starovekej alegorickej exegézy majú slovenskí čitatelia k dispozícii už kompletné. Bilingválne zväzky (14) Menšie teologické spisy a (15) Odpoveď na Apollinariov spis prinášajú diela, ktorými Gregor prispel k formovaniu kresťanskej teológie počas trinitárnych a kristologických sporov 2. polovice 4. storočia.

Okrem tohto hlavného edičného radu je tu ešte Supplementum, kde zatiaľ vyšiel iba jeden zväzok obsahujúci príspevky z konferencie Patristická literatúra a európska kultúra. Edíciu vedie Helena Panczová, ďalšími spolupracovníkmi sú Miloš Lichner, Cyril Šesták, Terézia Sukopová, Robert Horka, Erika Bodňanská a Artur Bilyk.

Helena Panczová

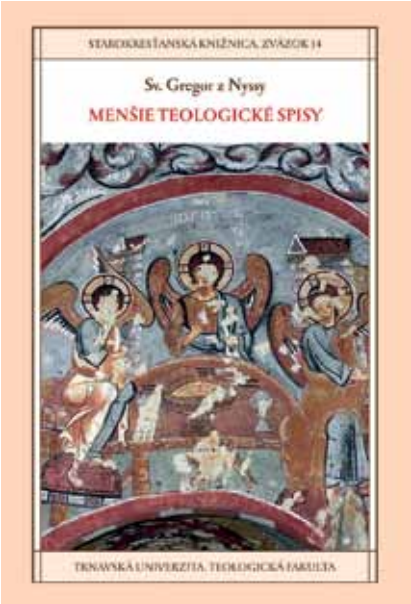

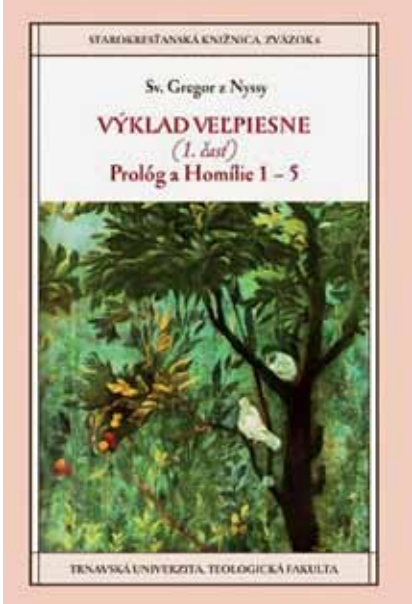

Na ceste krajinou kvantovej teórie – filozofické kolokvium na teologickej fakulte

Človeku neznalému pomerov na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity sa mohlo zdať čudné, že práve na jej pôde pôsobiace občianske združenie Apeiron zorganizovalo ďalšie zo série diskusných stretnutí, tentoraz na tému: „Sú častice vo fyzike indivíduá?" Téma nebola vybraná náhodne, keďže problematikou filozofických implikácií kvantovej teórie sa dlhodobo zaoberajú viacerí členovia katedry filozofie teologickej fakulty. Východiskom diskusie je naša každodenná skúsenosť s makrosvetom, v ktorom sú predmety (domy, stromy, autá, ľudia) obvykle bez námietok považované za indivíduá. Situácia sa však radikálne zmení, keď sa ponoríme do sveta kvantovej fyziky. Aby sme nedostávali úplne nezmyselné

Docent Petr Dvořák (vľavo) a Martin Mojžiš.

výsledky, musíme použiť úplne iné typy štatistiky (Boseho-Einsteinova alebo Fermiho-Diracova), v ktorých sa na prvý pohľad stráca individualita častíc.

Prvú časť kolokvia vyplnili prednášky dvoch vzácnych pozvaných hostí. Filozof doc. Petr Dvořák, PhD., ktorý pôsobí ako vedúci Oddelenia pre štúdium antického a stredoveného myslenia na Filozofickom ústave Akadémie vied ČR a prednáša na Teologickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci, predstavil problematiku identity a individuality „elementárnych" častíc z ontologického a epistemologického hľadiska. V rámci svojej prednášky predstavil základné východiská filozofického skúmania problematiky (napr. Leibnizov princíp identity nerozlíšiteľného) a ukázal stratégie, v rámci ktorých nie je neindividuálnosť častíc nevyhnutným dôsledkom kvantovej štatistiky (substancia, haecceitas). Existuje celá škála možností, ako v rôznom metafyzickom kontexte interpretovať fyzikálnu bázu a zabezpečiť tak kvantovým entitám status individuálnych, aj keď nerozlíšiteľných objektov. Druhú prednášku predniesol teoretický fyzik pôsobiaci na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave, doc. RNDr. Martin Mojžiš, PhD. Vo svojom príspevku poukázal na empiricky preukázanú nerozlíšiteľnosť a z toho vyplývajúcu neindividuálnosť častíc. Odmietol tiež odlišné interpretácie kvantovej mechaniky (bohmovská mechanika, modálna interpretácia) ako vhodný základ pre stratégiu záchrany individuality častíc. Po prednáške nasledovala zaujímavá diskusia, ktorá ukázala, že preklenúť priepasť medzi prírodovedným a filozofickým prístupom nie je jednoduché. Pre mnohých prírodovedcov je totiž filozofia alebo skôr to, čo z nej zostalo, už iba akousi poéziou, ktorá síce môže byť v určitých svojich formách zaujímavá, ale definitívne stratila svoju heuristickú silu. Debata sa tak postupne posunula do oblasti hľadania miesta filozofie v súčasnom poznávaní sveta. Vďaka všetkým členom katedry filozofie a občianskemu združeniu Apeiron za zorganizovanie tohto kolokvia, ktoré znova ukázalo, že aj keď mnohí na teologickej fakulte považujú filozofiu iba za akýsi apendix, tak jej miesto je nezastupiteľné.

Miroslav Karaba

Prvý ročník Letnej školy židovsko-kresťanských štúdií v Košiciach

Židovsko-kresťanský dialóg je historicky dlhodobou výzvou. Teologická fakulta k tomuto dialógu prispieva viacerými aktivitami a projektami. V dňoch 10. až 13. júla 2022 sa uskutočnil prvý ročník Letnej školy židovsko-kresťanských štúdií v Košiciach. Letná škola židovsko-kresťanských štúdií je súčasťou dlhoročného projektu Otvárame dvere: židovsko-kresťanský dialóg na Slovensku, ktorý pripravuje Teologická fakulta Trnavskej univerzity. Podujatie sa uskutočnilo v rámci projektu Židovsko-kresťanských štúdií na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v spolupráci s Historickým ústavom Slovenskej akadémie vied v Bratislave, Židovským kultúrnym inštitútom v Bratislave a Filozofickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorá letnú školu hostila. Na letnej škole sa zúčastnili viac ako dve desiatky pozvaných účastníkov zo židovskej komunity a z kresťanských cirkví, rôznej vekovej kategórie, ktorí sa aktívne podieľajú na rozvíjaní vzájomnej židovsko-kresťanskej spolupráce.

red.

Trnavské právnické dni 2022: Reformy v práve, justícii a verejnej správe

Každý druhý rok organizuje Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave medzinárodný vedecký kongres Trnavské právnické dni. Po dočasnom presune do online priestoru spôsobenom v roku 2020 globálnou pandémiou sa podujatie 29. – 30. septembra 2022 uskutočnilo v hybridnej – fyzickej aj na pôde našej Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v historickom meste Trnava, aj v online forme prostredníctvom MS Teams. Nosnou tému kongresu boli reformy v práve, justícii a verejnej správe. Problém reforiem v práve je neoddeliteľne spojený s klasickými témami statiky a dynamiky práva, resp. kontinuity a diskontinuity práva. Je pritom zrejmé, že statika práva je do istej miery želateľná – ako nástroj právnej istoty. Na druhej strane je však absolútna stabilita práva spojená s rizikom rigidity, nepružnosti, a tým aj neefektívnosti práva v praxi. Reformy v tomto kontexte predstavujú zväčša nástroj právnej diskontinuity – či už ide o úmyselné legislatívne zmeny, napríklad vo forme (re)kodifikácií, ale tiež niekedy ide aj o neočakávané a neželané sprievodné javy a dôsledky legislatívnych zmien – neplánované nové výklady a nové problémy v právnej praxi, ktoré ani sám zákonodarca nepredpokladal. Dôsledkom je tak často prirodzená právna neistota, trvajúca až do doby sedimentácie praxe a doktríny v novootvorených otázkach. Uvedené si, samozrejme, žiada klásť osobitný dôraz na rozvíjanie metodológie tvorby práva, ale tiež možno aj osobitnej metodológie realizácie práva – vyhodnocovania východísk a dôsledkov právnych reforiem, najmä v zmysle evaluácie efektivity práva pred reformou a po reforme. Tieto otázky však predstavujú len stručný náznak avizovaných tém jednotlivých konferenčných súčastí tohtoročného kongresu, a pochopiteľne nevystihujú všetky aspekty a problematiky, ktorým sa ako účastníci tohto podujatia dva dni spoločne venovali. Spoluorganizátormi kongresu boli spolu s právnickou fakultou aj Inštitút práva Akadémie obrany vo Varšave

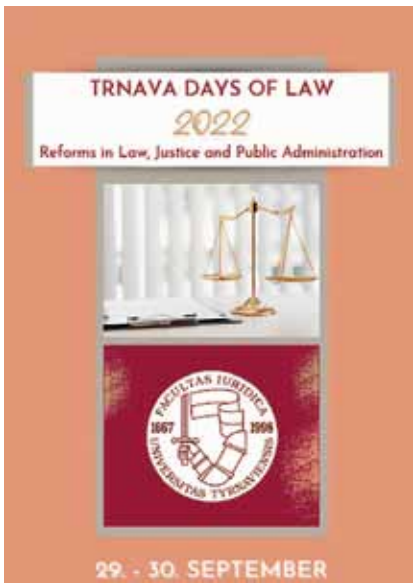

(Poľsko), Právnická fakulta Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode (Ukrajina), Právnická fakulta Ľvovskej štátnej univerzity Ministerstva vnútra vo Ľvove (Ukrajina), Právnická fakulta Černovickej národnej univerzity Jurija Fedkoviča v Černoviciach (Ukrajina) a Stredoeurópska akadémia Univerzity v Miškovci (Maďarsko).

Tomáš Gábriš
Michaela Moravčíková

Vedecká konferencia k právnemu postaveniu záujmových korporácií

Katedra správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva usporiadala v rámci Trnavských právnických dní dňa 30. septembra 2022 online vedeckú konferenciu so zahraničnou účasťou. Záštitu nad odbornou udalosťou prevzala dekanka, prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.

Išlo o druhé z troch plánovaných odborných podujatí v rámci projektu VEGA Záujmová korporácia ako subjekt a objekt výkonu verejnej správy. Cieľom konferencie bolo v rámci deetatizácie štátu vymedziť funkciu občianskych združení pri presadzovaní verejného záujmu a analyzovať a navrhnúť legislatívne opatrenia s cieľom podporovať činnosť záujmových korporácií vo verejnom priestore, a to aj v kontexte prípravy nového Občianskeho zákonníka. Účastníkmi vedeckej konferencie boli vysokoškolskí pedagógovia – špecialisti na správne právo, manažment verejnej správy a ústavné právo.

Z odborných príspevkov možno spomenúť vystúpenie doc. JUDr. Kristiána Csacha, PhD., LL.M., člena komisie pre rekodifikáciu súkromného práva, ktorý priblížil účastníkom aktuálne legislatívne zámery v predmetnej oblasti, ako aj vystúpenie prof. doc. JUDr. Mareka Šmida, PhD., ktorý sa v referáte zameral na právnu úpravu konzorcií vysokých škôl. Podelil sa so skúsenosťami z činnosti Konzorcia slovenských vysokých škôl U10+, prvého svojho druhu na Slovensku, ktorého spoluzakladateľom je Trnavská univerzita v Trnave.

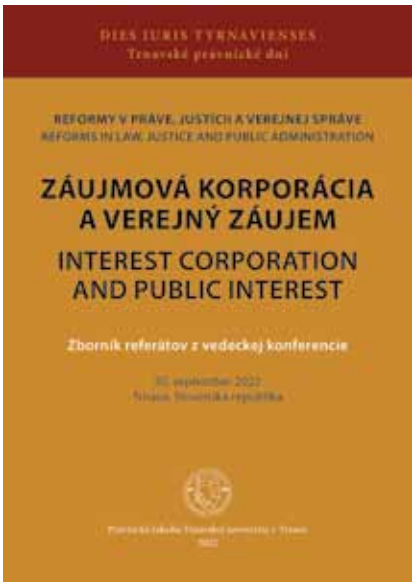

Najviac diskutujúcich vystúpilo k téme vnútroštátnej a medzinárodnej spolupráce obcí a najživšia diskusia sa rozvinula k právnej úprave postavenia občianskych združení pri presadzovaní verejného záujmu.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave vydala z tohto úspešného vedeckého podujatia recenzovaný zborník referátov, ktorý je zverejnený na jej webovom sídle.

Soňa Košičiarová

Teoretické a praktické aspekty financovania Katolíckej cirkvi na Slovensku, v Česku a Poľsku

Dňa 18. októbra 2022 v spolupráci s filiálkou Warmsko-Mazurskej univerzity v Elku (Poľská republika) usporiadal Ústav pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave medzinárodné vedecké kolokvium pod názvom Theoretical and Practical Aspects of Financing Catholic Church in Slovakia, Czechia and Poland. (Teoretické a praktické aspekty financovania Katolíckej cirkvi na Slovensku, v Česku a Poľsku). Podujatie sa konalo na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v hybridnom formáte v rámci projektu VEGA Medzinárodnoprávne záväzky Slovenskej republiky v oblasti financovania Katolíckej cirkvi. Zúčastnili sa ho odborníci zo Slovenska, Poľska a Českej republiky, ktorí sa venovali teoretickým aj praktickým aspektom financovania katolíckej cirkvi vo svojich krajinách. Je pokračovaním dlhodobej spolupráce s poľskými kolegami, s ktorými analyzujeme ekonomické aj iné aspekty štátno-cirkevných vzťahov. Prístup zahraničných kolegov vždy prináša nové pohľady do problematiky, nové impulzy pre ďalšie skúmanie a reflexiu domácich právnych rámcov.

Časť odborníkov, ktorí sa zúčastnili vedeckého kolokvia (zľava): ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D., prof. Mieczysław Różański, prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., Dr hab. Krystyna Ziółkowska, doc. JUDr. Stanislav Přibyl, PhD., Th.D., JC.D., dr. Anna Mrozek a dr mult. Jacek Janusz Mrozek.

Michaela Moravčíková

Čajovňa na fakulte

diskusia s Danielom Arbetom z Human Rights League o aktuálnych otázkach azylového práva a izraelsko-palestínskych vzťahoch v Pásme Gazy

V októbrových a novembrových Truniverzitných debatách, cykle podujatí pre študentov Trnavskej univerzity o rôznych interdisciplinárnych témach, vystúpil Daniel Arbet z *Human Rights League* (Liga za ľudské práva), ktorý poskytol väčší priestor na diskusiu počas špeciálneho truniverzitného podujatia – Čajovňa na fakulte. Neformálna diskusia v rámci čajovne sa uskutočnila dňa 14. novembra 2022 na právnickej fakulte v miestnosti Collegium Novum, v ktorom sme (pri voňavom čaji a za zvukov arabskej salónnej hudby / *Arabian lounge music*/) privítali niekoľko nadšencov medzinárodného práva. Hudba nebola zvolená náhodne – diskutovalo sa najmä o Blízkom Východe. Otázky v diskusii sa však týkali aj azylového konania, doplnkovej ochrany, sankčného mechanizmu Organizácie spojených národov (OSN) či kultúrnych otázok. Priestor ostal aj pre neformálne témy či aktuálne témy, ktoré rezonujú v spoločnosti a tiež na diskusiu o možnostiach uplatnenia sa v medzinárodnom práve.

Ingrid Lanczová

Po diskusii s Danielom Arbetom (vpravo)

Reformy súkromného práva v právnych dejinách

Katedra dejín práva v spolupráci so Sekciou pre právne dejiny, dejiny súdnictva a kriminality Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied zorganizovala dňa 30. septembra 2022 medzinárodnú vedeckú konferenciu Reformy súkromného práva v právnych dejinách, ako súčasť medzinárodného vedeckého kongresu Trnavské právnické dni. Na konferencii vystúpili účastníci z Rakúska, Srbska, Rumunska, Maďarska, Česka a Slovenska. Predmetná téma bola zvolená, lebo otvára horizonty právno-historického skúmania a poznávania reformného potenciálu práva v histórii, ktoré z bohatých archívnych prameňov poskytuje nevyčerpateľnú studnicu možných nových a staronových pohľadov na témy, problémy a výzvy súkromného práva, resp. jeho etablovaných alebo nedávno kreovaných súkromnoprávnych pododvetví. Účastníkom ďakujeme za zaujímavé príspevky, z ktorých bude vydaný recenzovaný zborník Právno-historické trendy a výhľady VII.

Adriana Švecová – Ingrid Lanczová

O čo ide v Gaze?

Politické a právne aspekty sporu medzi Izraelom a Palestínou

V ďalšej časti Truniverzitných debát, ktorá sa uskutočnila 9. novembra 2022 a ktorú zorganizovala Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, sme sa venovali medzinárodnoprávnej téme O čo ide v Gaze? Politické a právne aspekty sporu medzi Izraelom a Palestínou. Prednášajúcim bol Daniel Arbet z *Human Rights League* (Liga za ľudské práva). Na našom tradičnom večernom podujatí porozprával študentom interaktívnou formou o izraelsko-palestínskych konfliktoch. Analyzoval pojem vojnovej okupácie a niektoré základné zásady medzinárodného humanitárneho práva, predstavil stručný pohľad do histórie Pásma Gazy a pôsobenie Izraelu a islamistickej organizácie Hamás. Na podklade otázky: „Je Gaza okupovaná?", poukázal na rozdielny rozsah záväzkov strán konfliktu podľa medzinárodného humanitárneho práva v závislosti od odpovede na túto otázku. Študentom predstavil izraelskú operáciu *Protective Edge* (Chránená hrana) a grafiku využívanú Izraelom a Palestínou v snahe o získanie priazne medzinárodného spoločenstva. Konštatoval, že v danom konflikte nemožno nájsť len jedného vinníka a svoje vystúpenie ukončil slovami Shimona Peresa a Reuvena Revlina: „Krviprelievanie sa skončí, iba ak všetci pochopíme, že žiť spoločne nie je náš nešťastný osud, ale náš údel."

Ingrid Lanczová

Klinické vzdelávanie ako šanca uvidieť svet práva inými očami

Klasický grécky filozof Platón raz povedal: „Zákon je kráľom všetkých smrteľných i nesmrteľných...", a od tej doby sa na území, kde sa momentálne nachádzame, vystriedalo množstvo zákonov a právnych poriadkov. Vždy pri tom však museli stáť ľudia, ktorí tieto zákony tvoria. V súčasnosti sa legislatívny proces odohráva v Národnej rade Slovenskej republiky (NR SR) a dlhodobo v legislatívnej rade NR SR na tvorbu právnych predpisov dohliada aj pedagóg z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, Róbert Dobrovodský, ktorý na právnickej fakulte vyučuje aj predmet klinika ochrany práv detí.

A práve o novelizácii Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o úprave Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov malo dvanásť študentov kliniky ochrany práv detí možnosť debatovať na pôde NR SR s odborníkmi na rodinnoprávnu tematiku.

S poslankyňou Katarínou Hatrákovou si študenti prešli už zavedené zmeny o sociálnej kuratele, tzv. informačný pohovor, ktorý už dnes predchádza súdnym pojednávaniam o úprave práv a povinností k maloletým deťom po rozvode, ako aj fakt, že dieťa môže súd odňať do ústavnej starostlivosti maximálne na 6 mesiacov.

R. Dobrovodský potom priblížil aktuálne návrhy na úpravu Zákona o rodine, konkrétne zavedenie inštitútu spoločnej osobnej starostlivosti ako porozvodovú úpravu práv a povinností k maloletým deťom, ako aj apel na najlepší záujem dieťaťa, ktorý je v súčasnosti deklarovaný v článku 5 Zákona o rodine. Inštitút spoločnej osobnej starostlivosti bol prijatý v druhom čítaní a do účinnosti vstúpi od 1. januára 2023.

Následne so svojím príspevkom v NR SR vystúpil aj Bohuslav Lenghardt, ktorý zúčastneným priblížil náplň práce kolízneho opatrovníka a jeho dôležitosť v rodinnoprávnych záležitostiach. Zdôraznil, že kolízny opatrovník zohráva veľmi dôležitú úlohu a je najväčším pomocníkom sudcu pri rozhodovaní, čo bude s maloletým dieťaťom po rozvode rodičov, no zároveň jedným dychom dodal aj to, že táto náročná práca je nedostatočne ohodnotená.

Odborníčkou z praxe, ktorá svoje poznatky odovzdala študentom, je aj Miroslava Kristínová Wiechovska, ktorá pôsobí ako advokát a zároveň aj mediátor v rodinnoprávnych záležitostiach zameraných na úpravu rodičovských práv po rozvode. Zdôraznila, že nech je situácia medzi rodičmi akokoľvek vyostrená, nikdy by rodičia nemali dieťa používať ako nástroj ich konfliktov a vždy by mali dieťa postaviť do roly rovnocenného partnera dialógu a spoločne by mali nachádzať riešenie v najlepšom záujme dieťaťa.

Po týchto obohacujúcich príspevkoch mali študenti, ale aj odborníci, ktorí boli na daný odborný seminár pozvaní, možnosť diskutovať a spoločne dotvárať ideálny model zaobchádzania s deťmi, keďže rozvodové situácie sú pre ne najbolestivejšie.

Andrea Mičudová

Študenti kliniky ochrany práv detí s doktorom Dobrovodským

Naša Právnická – aktívna platforma pre študentov práva na našej univerzite

S novým akademickým rokom začala na právnickej fakulte aj iniciatíva študentov bakalárskeho stupňa štúdia, ktorí sa rozhodli založiť študentskú platformu s názvom Naša Právnická. Medzi zakladajúcich členov sa radia študenti tretieho ročníka bakalárskeho stupňa štúdia: Viliam Michalík, Patrik Ondrejech a Matej Papp. Dnes už Naša Právnická zastrešuje približne 25 aktívnych členov z druhého a tretieho ročníka bakalárskeho stupňa štúdia Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

Dôvodom založenia tejto platformy, dnes už občianskeho združenia, je podpora študentov práva prostredníctvom rôznych aktivít zameraných na vzdelávanie, ako napríklad workshopy s odborníkmi z praxe, pomoc pri riešení študijných komplikácií študentov právnickej fakulty alebo pomoc študentom odštartovať svoju právnickú kariéru už počas štúdia prostredníctvom partnerských kontaktov s bývalými absolventmi našej právnickej fakulty, ktorí si s radosťou zoberú našich študentov pod svoje ochranné krídla.

Keďže vysokoškolský život nie je len o učení sa poučiek (a na právnickej fakulte paragrafov), v náplni «práce» aktívnych študentov platformy Naša Právnická je aj tvorenie rôznych mimoškolských aktivít orientovaných na študentov z právnického cechu. Medzi obľúbené aktivity študentov patria Právnické kvízy, ktoré sa konajú raz mesačne v podniku U právnika a na ktorých sa s radosťou zúčastňujú študenti všetkých ročníkov našej fakulty. V pláne majú aj organizovanie rôznych večierkov. Najbližšie sa pohrávajú s myšlienkou pripraviť na právnickej fakulte vianočný večierok.

Občianske združenie Naša Právnická však nie je samostatná jednotka, ktorá by chcela nahradiť už existujúce študentské organizácie Trnavskej univerzity. Aktívne spolupracuje so Študentskou radou Trnavskej univerzity v Trnave a aj so študentskou organizáciou ELSA Trnava, ktorá zastrešuje niektoré aktivity zamerané na študentov práva.

Do ďalších rokov majú silnú víziu podporiť študentov práva našej univerzity natoľko, že z nich budú absolventi nielen nabití kvalitnými informáciami od pedagógov, ale aj zážitkov a užitočných rád do súkromného i kariérneho života od starších študentov, aktívnych členov Naša Právnická, a že sa s radosťou budú vracať na pôdu našej alma mater a budú odovzdávať svoje, potom už pracovné know-how ďalším študentom.

Andrea Mičudová

Vzťahy štátu a cirkví a ich modely

O rôznych modeloch vzťahov náboženstva a štátov a ich premietnutí sa do právnych rámcov dňa 13. októbra 2022 prednášal prof. doc. ThLic. Mgr. Damián Němec, dr. Venoval sa tradičným modelom z historického hľadiska a následne priblížil špecifiká moderných prístupov najmä európskych a okolitých krajín voči cirkvám a náboženským spoločnostiam. Diskutovalo sa aj o islamských náboženských spoločnostiach a ich fungovaní v menšinovom postavení. Problematika je nepochybne výsostne aktuálna aj v súvislosti s reflexiou kultúrnych a náboženských hodnôt vo verejnom priestore, ktorých sme v súčasnosti svedkami. Úloha a postavenie cirkví a náboženských spoločností v právnych poriadkoch krajín nielen európskeho kontinentu je otázkou kruciálnou aj z právneho hľadiska. Prístup štátov k náboženským menšinám a moderovanie dialógu medzi štátom a náboženskými komunitami je aj odrazom vyspelosti demokratickej spoločnosti. Ponor do tejto problematiky pomáha pochopiť stav spoločnosti ako takej a prognózy jej ďalšieho vývoja. Prednášajúci, profesor Damián Němec, je vedúcim Katedry cirkevného práva a cirkevných dejín Teologickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, výskumným pracovníkom Ústavu

pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty Trnavskej univerzity a členom viacerých kľúčových expertných útvarov pre problematiku konfesijného a cirkevného práva v ČR ako aj členom významných svetových a európskych vedeckých organizácií zameraných na kánonické právo a konfesijné právo.

Michaela Moravčíková

Moja cesta od študenta cez ambasádorstvo až po dream job

Všetky sny sa môžu splniť a týmto dôkazom je aj 20-ročný Dávid. Ešte ako študent strednej školy vycestoval na svoj prvý jazykový pobyt do zahraničia, a to mu zmenilo od základov celý život. Aká bola jeho cesta plná cestovania a spoznávania iných kultúr až po prácu v globálnej vzdelávacej spoločnosti prezradí v nasledujúcich riadkoch.

Prečo si sa vybral na svoj prvý jazykový pobyt s Education First (EF)?
Už dlhšie som sledoval EF na ich Instagrame. Veľmi sa mi páčili príbehy študentov, ktorí vycestovali sa učiť jazyk a spoznávali cez svoje zážitky nové miesta a iné kultúry. Navyše ma veľmi oslovila možnosť stať sa EF ambasádorom. Tento program ponúka zaujímavé možnosti ďalšieho rastu a spája rovnako zmýšľajúcich mladých ľudí, ktorí radi cestujú.

EF ponúka destinácie po celom svete, ty si sa rozhodol pre Maltu. Čím ťa tento stredomorsky ostrov zaujal?
Malta bola pre mňa vysnívaná destinácia už dlhšie. Mám rád slnko, more a palmy. Ideálne spojenie bolo ísť na pobyt a zároveň sa zlepšiť pred maturitou na poslednú chvíľu v angličtine. Rodičia ma v mojom zámere plne podporili. Všetko som si ale vybavoval s agentúrou sám. Moja mama prišla prvýkrát do kancelárie v Bratislave, až keď ma prišla pozrieť do práce.

Čo sa ti na Malte najviac páčilo?
Malta ma oslovila ako celá krajina. Má krásne pláže, slnko svieti skoro celý rok. Centrum mesta je plné kaviarní a barov. Na ostrove žije veľa cudzincov, všade sa dá dohovoriť po anglicky. Samotní Malťania sú stále usmiati a veselí, užívajú si život plnými dúškami a sú veľmi podobní Talianom a Španielom. Ostrov je ideálnym miestom na strávenie letnej dovolenky. Dlho som doma nevydržal. Mesiac po pobyte som aj ja išiel naspäť na Maltu na pár dní na dovolenku. Tento životný štýl mi jednoducho vyhovuje.

Dávid na Malte

EF má vlastnú výučbovú metódu, ktorú garantuje pokrok o jednu EF úroveň za 6 týždňov.
Výučba prebieha interaktívnou a hravou formou. Nie je to tak, že dostaneš stĺpček slovíčok, ktoré sa musíš naučiť, ale je to viac zamerané na konverzáciu a na učenie sa zábavným spôsobom. Za mňa to bolo super, lebo to nebolo ako klasické učenie sa ako som bol zvyknutý na Slovensku. Učitelia sú priateľskí a podporujúci. Už po dvoch týždňoch som cítil zlepšenie. Mal som širšiu slovnú zásobu a viac som si veril pri rozprávaní nielen v triede, ale aj v každodenných situáciách.

Čo tvoj obľúbený predmet?
Ťažko povedať, ktorý bol môj obľúbený predmet, bavilo ma všetko. Osobne sa mi páčili najmä projektové hodiny. Tie prebiehali tak, že sme sa rozdelili do malých skupiniek a pracovali sme v tíme na zadaní s konkrétnou témou. Na konci hodiny sme odprezentovali, čo sme si pripravili. Témy boli vždy zaujímavé a aktuálne. Veľa som sa naučil aj o iných kultúrach a zvykoch, keďže som mal v triede spolužiakov z celého sveta.

Čo si robil po vyučovaní?
EF má v ponuke v rámci pobytov aj široký výber aktivít, ktoré sú počas celého dňa. Ja som na Malte absolvoval všetko, čo sa dalo. Bol som sa pozrieť napríklad v dedinke Pepka námorníka, na celodennom výlete na ostrove Gozo a, samozrejme, som využil aj všetky dostupné aktivity v priestoroch školy, na ktorých som si tiež precvičil angličtinu. Alebo sme s kamarátmi vybehli len tak do mesta alebo na pláž.

Už si spomenul, že si mal spolužiakov z celého sveta. Z ktorých krajín boli?
Keďže EF má zastúpenie naozaj po celom svete, tak aj spolužiakov som mal z rôznych kútov sveta. Veľa spolužiakov bolo napríklad z Južnej Ameriky a tiež najmä z Mexika. Keďže prostredie v škole bolo priateľské a všetci boli všetkému otvorení, nemali sme problém s ničím. Rýchlo sa budovali priateľstvá. To je tiež pridaná hodnota EF. Že tam nejdeš iba za učením, ale spoznáš kopec nových ľudí z rôznych krajín. S niektorými som zostal v kontakte doteraz. Sledujeme sa na Instagrame a raz za čas si napíšeme.

So slonmi počas pobytu v Kapskom Meste

Tvoje cesty s EF sa ale neskončili pri Malte.
Nie, neskončili. V auguste tohto roku som vycestoval na svoj ďalší pobyt, a to do Kapského Mesta. Ten-

Ostrov Gozo súostrovia Malta

toraz som išiel za výmenu bodov, ktoré som získal v ambasádorskom programe. Pred cestou som mal veľký rešpekt. Predsa len ísť sám do Južnej Afriky si vyžaduje určitú odvahu. Prípravy boli veľké. Rozprával som sa s niektorými našimi študentmi, ktorí už v tejto destinácii boli, aby som sa čo najlepšie pripravil a mal nastavené správne očakávania. Táto destinácia je často prezentovaná ako nebezpečná a nie vhodná na sólo cestovanie. Musím ale povedať, že to, čo som tam zažil, úplne prekonalo moje očakávania.

V čom?
Ak príroda na Malte bola krásna, tak v Kapskom Meste bola až dych berúca. Kombinácia krásnych pláží a výhľady z okolitých hôr. Safari a exotické zvieratá na dosah, doslova. Moja fotka so slonmi sa stala úplne epická. K tomu všetkému aktivity od výmyslu sveta. Úspešne som absolvoval aj skok z lietadla. Bol to neopakovateľný zážitok.

To znie úžasne. Spomenul si, že si na pobyt vycestoval vďaka ambasádorskému programu. Povedz mi, ako to celé funguje?
Program zlučuje bývalých študentov EF. Je to super, lebo sa pravidelne stretávame, nielen online, ale aj fyzicky. Naše aktivity sú zamerané najmä na sociálne siete a na komunikáciu s ľuďmi. Záujemcom odporúčame jazykové pobyty, ktoré sme sami absolvovali. Naším cieľom je ďalej sprostredkovať naše zážitky a skúsenosti, aby si ostatní vedeli lepšie predstaviť, čo ich na pobyte čaká. Prípadne sa vedeli lepšie rozhodnúť, do ktorej destinácie vycestovať. Je dôležité podotknúť, že každý venuje programu len toľko času, koľko uzná za vhodné. Funguje to na dobrovoľnej báze. Čiže nikto ťa do ambasádorských aktivít nenúti nasilu, ale vieš si vybrať to, čo ťa bude baviť a čo budeš chcieť robiť.

Viem o tebe, že pracuješ v Bratislavskej kancelárii EF. Ako si sa dostal od ambasádora až po zamestnanca v globálnej spoločnosti?
Keď som odišiel z vysokej školy, zháňali v EF-ku nového kolegu do tímu. Tak som prišiel za Zuzkou (našou riaditeľkou), že mám záujem. Vedel som, že cestovanie je môj život a toto je práca, ktorá by ma bavila a napĺňala. Aj keď som tomu na začiatku neveril, všetko vyšlo ešte lepšie ako malo. Z brigády sa stala práca na plný úväzok. Každý deň tak teraz sprevádzam mladých ľudí na ich ceste za vzdelávaním a dobrodružstvom. Navyše angličtinu používam každý deň, komunikujem s kolegami z celého sveta. Takže moja investícia do pobytov sa mi vrátila.

Čo by si nakoniec odkázal ľuďom, ktorí ešte váhajú či vycestovať na pobyt do zahraničia?
Aby sa nebáli a určite išli. Rozhodnutie netreba odkladať. Je to úžasná skúsenosť, ktorú vám nikto nikdy už nezoberie. Vyžaduje si to vyjsť zo svojej komfortnej zóny a mať chuť objavovať niečo nové. Je to o spoznávaní danej krajiny a nových kultúrach. Na konci nielenže spoznáte ľudí z celého sveta, ale predovšetkým samého seba.

Redakcia Education First Slovensko

Čo sa dialo na minifestivale príležitostí?

Študentský život na Trnavskej univerzite neprebieha len v aulách na prednáškach či na internátoch. Práve to ukázala Študentská rada Trnavskej Univerzity spolu so spolkami, občianskymi združeniami či organizáciami, z ktorých mala každá na minifestivale svoj stánok v budove rektorátu. Medzi nimi boli stánok neziskovej organizácie METOIKOS, ERASMUS/ESN, ELSA, Centra podpory študentov, Univerzitného pastoračného centra a Študentskej rady Trnavskej univerzity (kluby ŠRTU, akademický senát, Študentská rada vysokých škôl, redakčná rada univerzitného časopisu, ubytovacia komisia). Väčšina stánkov si pripravila pre študentov okrem informácií a pekných úsmevov aj niečo navyše v podobe maškŕt, občerstvenia alebo propagačných materiálov a školských pomôcok.

Okrem týchto stánkov čakal na návštevníkov festivalu stánok pre kreatívne duše, v ktorom mali možnosť využiť svoje zručnosti pri zdobení tašiek či kameňov, a sprievodný program v podobe živých výstupov. Počas nich sa študenti dozvedeli, ako sa dostať na Erasmus a aké skúsenosti získali jeho absolventi, ako na časový manažment, i o zabezpečovaní kvality na vysokých školách.
Po skončení prednášok nasledoval neformálny program, počas ktorého študenti navštívili trnavské podniky, v ktorých na nich čakali aktivity a preverenie vedomostí kvízom. Festivalový deň ukončila párty s tombolou.
Ak nechcete zmeškať podobné udalosti, sledujte Facebook a Instagram Študentskej rady Trnavskej univerzity.

Dominika Matulová

Poznáme víťazov fotografickej súťaže

Študenti Trnavskej univerzity si počas letných prázdnin užívali zaslúžené chvíle oddychu. Tie najkrajšie a najzaujímavejšie momenty zvečnili prostredníctvom fotoobjektívov a zaslali do našej letnej fotografickej súťaže LET(O)_2022. V tomto roku sa zapojilo 26 študentov zo všetkých fakúlt. Súťažné fotografie hodnotili Mgr. et MgA. Roman Gajdoš, PhD. a Mgr. Barbora Likavská. Porotcovia si všímali predovšetkým jedinečnosť okamihu, invenčnosť pohľadu a zobrazenia, kompozíciu.

Všetkým súťažiacim ďakujeme za zaslané fotografie a oceneným účastníkom blahoželáme.

1. miesto: Soňa Tesařová, Pedagogická fakulta TU
2. miesto: Klára Bicáková, Právnická fakulta TU
3. miesto: Lucia Mičurová, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU

Zuzana Martinkovičová

Víťazná fotografia súťaže LET(O)_2022, autorka: Soňa Tesařová

3. miesto: Lucia Mičurová

2. miesto: Klára Bicáková

Je OK nebyť OK

Študentská rada Tnavskej univerzity dňa 10. októbra 2022 zrealizovala kampaň ku dňu duševného zdravia so sloganmi: „Je OK nebyť OK“ a „Psychoterapia nie je psycho“. Týmto pripomenula tému, o ktorej je veľmi dôležité čo najviac hovoriť. I keď odporúčime blízkemu so psychickými ťažkosťami návštevu odborníka, je možné, že takúto pomoc nevyhľadá. Prekážkou môže byť tabuizovanie tejto témy, strach z toho, ako to vezme okolie, alebo zľahčovanie situácie. Pritom svoje ťažkosti či skúsenosť so psychologickým poradenstvom netreba tajiť. Naopak, človek by nemal mať pocit, že nie je v poriadku podeliť sa o svoje trápenia či vyhľadať odbornú pomoc. Naša univerzita ju ponúka bezplatne. Informácie o psychologickom poradenstve sa nachádzajú na stránke https://www.truni.sk/psychologicke-poradenstvo.

Dominika Matulová

Akademické začiatky Trnavskej univerzity

Proces rozbehu Trnavskej univerzity – po jej oficiálnom vzniku na pôde Slovenskej národnej rady 25. marca 1992 – bol sám osebe zložitý akt, ale výrazne ho skomplikovala výmena vládnej garnitúry, ktorá vzišla z parlamentných volieb konaných 5. a 6. júna 1992, ako aj postupný zánik Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Nové vedenie Ministerstva školstva SR začalo otvorene spochybňovať legitimitu menovania Antona Hajduka za rektora Trnavskej univerzity, pričom ako hlavný dôvod uvádzalo skutočnosť, že rektor nemá požadovaný pedagogický titul docent alebo profesor.

Aj napriek polemike okolo menovacieho dekrétu rektora naďalej na Trnavskej univerzite prebiehal proces jej dobudovania. V tomto smere bol dôležitým dátumom 1. september 1992, keď si akademická obec Trnavskej univerzity, ktorú v tom čase tvorili výlučne pedagógovia (keďže sa ešte neuskutočnili prijímacie pohovory

Imatrikulácia Trnavskej univerzity. Zľava: rektor Anton Hajduk, primátor Trnavy Imrich Borbély, predseda Akademického senátu Trnavskej univerzity Michal Slivka.

študentov), zvolila orgány fakúlt a univerzity. V ten deň sa na schôdzu akademickej obce dostavila aj delegácia z ministerstva školstva na čele so štátnym tajomníkom. Jej členovia však prišli oneskorene, práve v čase, keď dostal slovo jeden z iniciátorov vzniku Trnavskej univerzity – trnavský arcibiskup Ján Sokol, ktorý vo svojom prejave kategoricky odmietol politické zasahovanie do chodu univerzity. Akademická obec univerzity si tak rovno pred očami zástupcov z ministerstva školstva zvolila historicky prvý desaťčlenný Akademický senát Trnavskej univerzity, ktorého predsedom sa stal Michal Slivka. Za dekana Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity bol potvrdený Ján Drdúl a dekanom Fakulty humanistiky (v súčasnosti filozofickej) Trnavskej univerzity sa stal František Kočiš. Do funkcie prorektora Trnavskej univerzity senát schválil Jána Regendu.

Krátko na to, 9. septembra 1992, sa začali na Trnavskej univerzite prijímacie pohovory, na ktoré sa osobne dostavil dočasne poverený minister školstva Dušan Slobodník a žiadal ich zastaviť. Ultimatívne tiež vyzval rektora, aby do 14. hodiny protokolárne odovzdal písomnú agendu univerzity. Rektor však tieto výzvy neakceptoval a ministra školstva informoval, aby záležitosť ohľadom platnosti vymenúvacieho dekrétu postúpil na rozhodnutie ústavného súdu. Potom, čo rektor odmietol na požiadavku pristúpiť, minister sa odhodlal k nezvyčajnému kroku – vyzval údržbárov, aby vymenili zámok na dverách rektorátu. Keďže v miestnosti sa nachádzali rektor, kvestor, predseda senátu a pracovníci rektorátu, údržbári dvere neuzamkli (na sekretariáte ale existovali aj ďalšie vstupné dvere – tie však ministra vôbec nezaujímali). Krátko nato sa D. Slobodník začal prítomným vyhrážať, že privolá políciu. Avšak príslušníci polície odmietli vstúpiť na akademickú pôdu, hoci minister argumentoval údajným povolením od generálneho prokurátora, ktoré vtedy, ale ani nikdy potom nepredložil. Celá aktivita D. Slobodníka voči Trnavskej univerzite bola o to zarážajúcejšia, že zamestnanci jeho vlastného ministerstva, ktorých poveril kontrolou na Trnavskej univerzite, vo svojej záverečnej hodnotiacej správe z 25. septembra nekonštatovali žiadne porušenie zákona zo strany funkcionárov univerzity.

Prvé prijímacie pohovory na fakulty Trnavskej univerzity sa napokon uskutočnili v riadne plánovanom termíne 9. až 18. septembra 1992. Fakulta humanistiky otvárala študijné odbory filozofia, psychológia, klasické jazyky, sociológia, politológia, kulturológia a história a tri zdravotnícke predmety: klinické ošetrovateľstvo a rehabilitácia (všetko 5-ročné štúdium), ošetrovateľstvo a sociálna starostlivosť (3-ročné) a laboratórne vyšetrovacie metódy v medicíne (4-ročné). Na pedagogickú fakultu sa bolo možné prihlásiť na 4-ročné študijné odbory učiteľstvo pre 1. stupeň základných škôl a učiteľstvo pre 2. stupeň základných škôl a na 5-ročné štúdium učiteľstvo pre stredné školy. Z celkového počtu 3 056 prihlásených sa na prijímacie pohovory dostavilo 1446 uchádzačov o štúdium. Na fakultu humanistiky bolo prijatých 114 študentov a na pedagogickú fakultu 76 študentov – po rektorskom odvolaní bolo dodatočne prijatých ešte ďalších 37 študentov. Celkove napokon na pedagogickej fakulte študovalo 80 a na fakulte humanistiky 147 prvákov.

Keďže ministerstvu školstva sa nepodarilo zabrániť otvoreniu pedagogického procesu na univerzite, začalo hľadať iné cesty smerujúce k zániku Trnavskej univerzity. V októbri prebehla na pôde Slovenskej televízie diskusia o Trnavskej univerzite aj za prítomnosti rektora Hajduka a nového ministra školstva Matúša Kučeru, z ktorej vyplynulo, že ministerstvo uvažuje o pozastavení činnosti univerzity. Krátko na to na podnet ministra vypracovali právni experti z vládnucej garnitúry návrh zákona o zrušení Trnavskej univerzity. Pripravený zákon bol vládou urýchlene prerokovaný a koncom októbra 1992 predložený na schválenie Národnou radou SR.

Voči tomuto chystanému kroku sa zdvihla vlna nesúhlasu. Mestská rada v Trnave, ktorú reprezentovali viaceré politické kluby, sa dokázala v tejto veci zjednotiť. V liste z 22. októbra adresovanom premiérovi Vladimírovi Mečiarovi a ministrovi Kučerovi vyjadrila jednoznačnú podporu myšlienke zachovania Trnavskej univerzity, ktorá „je vecou kultúrneho povznesenia Slovenska“. Rovnako sa zachovalo aj mestské zastupiteľstvo, ktoré navyše zdôraznilo jednu veľmi dôležitú skutočnosť: kým na Slovensku sa riešila kauza Trnavskej univerzity, v Budapešti

práve vznikala univerzita, ktorá sa odvolávala na tradície pôvodnej Trnavskej univerzity, založenej Petrom Pázmaňom v roku 1635. V tomto kontexte zastupiteľstvo považovalo vládny návrh na zrušenie Trnavskej univerzity za „pokus o odcudzenie časti našej slovenskej minulosti" a apelovalo na „národnú hrdosť zainteresovaných strán".
V tom čase sa na Trnavskej univerzite pripravovalo slávnostné otvorenie akademického roka a imatrikulácia prvých študentov. Akcia bola pôvodne symbolicky plánovaná na 17. novembra, avšak potom, čo predseda parlamentu vytýčil prerokúvanie návrhu zákona o zrušení Trnavskej univerzity v Národnej rade SR na 15. novembra, bolo celé podujatie preložené na 8. november. Slávnosť začala svätou omšou v Katedrále sv. Jána Krstiteľa, po ktorej primátor mesta Ing. Imrich Borbély odhalil v aule Trnavskej univerzity bustu Petra Pázmaňa, zhotovenú trnavským rodákom, sochárom Williamom Schifferom. Oficiálny akt inaugurácie sa uskutočnil v preplnenej sále trnavského divadla za prítomnosti mnohých rektorov a zástupcov univerzít z celej ČSFR, diplomatického zboru, cirkevných hodnostárov, zástupcov štátnych a mestských úradov, prvých poslucháčov a hostí. Trnavskú univerzitu pozdravili a listom podporili mnohé zahraničné univerzity. Okrem iných aj Jonathan F. Fanton, rektor Novej školy sociálnych štúdií v New Yorku a predseda poradného výboru Helsinskej pobočky organizácie Human Rights Watch, ktorý podporil úsilie Trnavskej univerzity v mene združenia 25 amerických univerzít. Podporu vyjadrili tiež filozofi z Harvardskej univerzity a osobitným listom aj svetovo uznávaný mysliteľ a filozof Karl Popper.
Len štyri dni po tejto slávnosti dva výbory Národnej rady SR – Ústavnoprávny a Výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru, prerokúvali vládny návrh zákona o zrušení Trnavskej univerzity, pričom oba parlamentné orgány ho zhodne navrhli stiahnuť z rokovania Národnej rady SR. Zároveň však odporučili vláde SR, aby s rektorom Univerzity Komenského v Bratislave prerokovala možnosť zriadenia „vysunutého pracoviska UK v Trnave". V prípade neúspešného rokovania mala podľa uznesenia Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR vláda odsúhlasiť návrh zákona, ktorým by sa posunul termín začatia školského roka na Trnavskej univerzite o jeden, prípadne dva roky. Bez ohľadu na to, že zákon prijatý v takejto podobe by bol nevyhnutne retroaktívny, keďže na univerzite už takmer mesiac prebiehal riadny vyučovací proces (ten začal 14. októbra). Druhý parlamentný orgán – výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru okrem toho, že prípadné zrušenie Trnavskej univerzity považoval za neakceptovateľné, navrhol realizovať na Trnavskej univerzite určité úpravy: mal byť vymenovaný nový rektor, zmenený Štatút Trnavskej univerzity i personálne zloženie Akademického senátu Trnavskej univerzity a mali sa uskutočniť nové konkurzy na pedagógov. Napriek týmto odporúčaniam nebolo jasné ako záverečné hlasovanie o zákone v parlamente dopadne. Avšak v tomto období zohrala mimoriadne dôležitú rolu informácia, ktorú už skôr prezentovalo trnavské mestské zastupiteľstvo – že v Budapešti bola založená Katolícka univerzita, ktorá sa hlási za ideovú pokračovateľku historickej Pázmaňovej univerzity (správa sa objavila v oficiálnych novinách Svätej stolice, pričom v článku sa Trnava vôbec nespomínala). Táto skutočnosť ovplyvnila najmä poslancov za Slovenskú národnú stranu a návrh zákona o zrušení Trnavskej univerzity bol 15. novembra 1992 definitívne stiahnutý z programu rokovania Národnej rady SR, a na rokovací stôl parlamentu sa už viac nedostal.
Pre Trnavskú univerzitu končil mimoriadne dôležitý a rušný rok 1992 v znamení oficiálnej voľby rektora Akademickým senátom Trnavskej univerzity hneď potom, čo sa A. Hajduk habilitoval na docenta na Karlovej univerzite v Prahe. Ešte predtým – aby došlo k naplneniu litery vtedajšieho vysokoškolského zákona – si akademická obec Trnavskej univerzity, už aj za prítomnosti študentov, zvolila nový 14-členný akademický senát. Predsedom zostal M. Slivka, pričom zástupcovia študentov v ňom zaujali 4 miesta – po dve za každú fakultu. Nový Akademický senát Trnavskej univerzity jednomyseľne navrhol na vymenovanie dovtedajšieho rektora A. Hajduka. Minister školstva s vymenúvacím dekrétom otáľal, a až v marci 1993 posunul návrh do vlády, ktorá ho nakoniec i tak neschválila. Krátko na to bol síce minister školstva M. Kučera odvolaný, ale celý proces vymenovania A. Hajduka za rektora Trnavskej univerzity a boj univerzity o právo na existenciu sa ukončil až po dlhých mesiacoch, 21. októbra 1993, keď ho do funkcie vymenoval prezident SR Michal Kováč.

Marián Manák

Kreativita študentov v praxi. Zdroje: Archív Trnavskej univerzity a archív Márie Hajdukovej.

Busta Petra Pázmaňa a jej autor, sochár William Schiffer

K 30. výročiu obnovenia Trnavskej univerzity v Trnave

Politik a disident František Mikloško ako predseda Slovenskej národnej rady podpísal zákon o zriadení Trnavskej univerzity a výročie jej obnovenia si pripomenul nasledovne:

„Pred tridsiatimi rokmi, 25. marca 1992, vznikla zákonom SNR Trnavská univerzita a 12. mája 1992 prezident Václav Havel vymenoval za jej prvého rektora Antona Hajduka. Vláda Vladimíra Mečiara v tom zrejme videla príliš silný odkaz Václava Havla a novembrovej garnitúry na Slovensku, a preto chcela menovanie rektora zneplatniť. Boli sme svedkami urputného zápasu o nezávislosť tejto univerzity.

Bol to rektor Anton Hajduk, rovnako predseda akademického senátu Michal Slivka a tiež Michal Horský, ktorí odviedli statočný zápas o univerzitu. Rovnako to bol vtedajší primátor Trnavy Imrich Borbélyi, arcibiskup Ján Sokol a rektori českých a slovenských vysokých škôl, ktorí univerzitu podržali. A boli to znovu muži Novembra ´89 spolu s politikmi KDH, ktorí nakoniec zviedli o univerzitu víťazný zápas...

V ťažkých časoch sú to vždy jednotlivci, ktorí prinášajú nádej a posúvajú dejiny dopredu. Ináč tomu nebude ani dnes, keď slovami pápeža Františka, Európa je vo vojne na Ukrajine svedkom ‚desivého úpadku ľudstva´. Títo ľudia spravodlivosti a nádeje budú aj na Slovensku znovu prepotrební!“

František Mikloško

Pri vzniku novej univerzity stál aj prvý ponovembrový primátor Trnavy Imrich Borbély, ktorý bol aj členom pracovnej komisie zakladajúcej novú vzdelávaciu a kultúrnu inštitúciu v „slovenskom Cambridge“ a vyjadril sa o nej takto:

„Keď sa povie Trnavská univerzita, tak ma to vždy vráti do roku 1989, k myšlienkam slobody, voľnosti a akéhosi nového spôsobu vzdelávania na vysokej škole. Aj s tým, že diplomové práce sa nebudú začínať tak, ako začínala, bohužiaľ, moja diplomová práca, že ‚uznesenie posledného zjazdu Komunistickej strany Československa bla bla bla...´ To muselo byť, bez toho diplomovku nepustili. Keď som to tam nechcel dať, tak povedali, že neprejde. Tak som dúfal, že takéto diplomovky na univerzite, akou je Trnavská univerzita, už nebudú potrebné.“

S Trnavskou univerzitou je nepretržite spojený od jej obnovenia aj Ladislav Csontos, ktorý bol dve funkčné

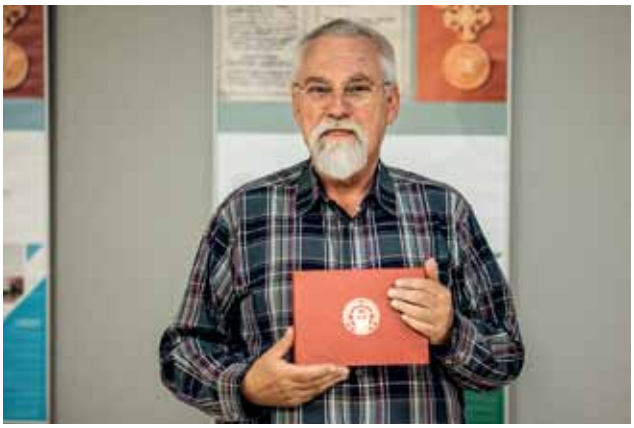

Imrich Borbély

obdobia dekanom teologickej fakulty a jedno funkčné obdobie aj prorektorom Trnavskej univerzity, o ktorej povedal:

„Prirástlo mi to k srdcu, inak by som to asi nerobil. Prirástli mi k srdcu najmä študenti. Keď porovnávam atmosféru Univerzity Komenského, keď som na nej študoval, a atmosféru Trnavskej univerzity, tak naša univerzita má viac rodinnú atmosféru. Prišiel k nám študent z inej teologickej fakulty a povedal: ‚Tu sa nič a nikoho nebojím pýtať.´ To je krásne vysvedčenie mojim kolegom a kolegyniam. Študenta nikto nezhodí za otázku.

Na tom záležalo už aj nebohému pátrovi Emilovi Krapkovi, aby sa tvorila rodinná atmosféra. Aby nebol múr medzi študentom a učiteľom. Aby cítili, že sú na jednej lodi, jedna komunita. A to sa vcelku darí – nielen na našej fakulte, ale aj na univerzite, ktorá nie je veľká. Sú tu menšie študijné skupiny, ktoré sa prelínajú.

A mám ešte jednu krásnu skúsenosť. Neraz sa na denné štúdium prihlásia dôchodcovia, ktorých sme mali na univerzite tretieho veku. Idú študovať v podstate so svojimi vnukmi. Študenti majú 19 – 20 rokov, oni po šesťdesiatke. Sedávajú v tých istých laviciach, ale stáva sa čosi obdivuhodné: mladí ich prijmú medzi seba a ten starší človek zase prijíma ich. Mali sme jedného inžiniera, ktorý všetok voľný čas trávil v knižnici a drvil sa. Keď skončil, mal už vyše sedemdesiat rokov. Povedal: ‚Chcel som svojej vnučke ukázať, že aj starý človek môže usilovne študovať.´ Išiel jej príkladom. Klobúk dole.“

Ladislav Csontos

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Bratislava 14. septembra 2022

Vážené vedenie Trnavskej univerzity v Trnave, vážení pedagógovia, zamestnanci,
milí študenti,

ďakujem Vám za milé pozvanie na slávnostnú akadémiu, ktorou si pripomínate 30 rokov od obnovenia Vašej univerzity. Verím, že ospravedlníte moju neúčasť, keďže v čase konania Vašich osláv mám iné naliehavé povinnosti mimo územia SR. Teším sa však spolu s Vami a predovšetkým si vážim prínos Vašej školy k rozvoju vzdelanosti a poznania na Slovensku.

Preto mi dovoľte zablahoželať Vám k doterajším tridsiatim rokom úspešného pôsobenia. Prajem Vám, aby nasledujúce roky priniesli Vašej škole úspešný rozvoj, desaťtisíce spokojných a takisto úspešných študentov. A spoločenskú atmosféru, ktorá je naklonená vzdelávaniu, chápe jeho význam a dokáže ho materiálne i morálne oceniť.

Hoci oslavujete tridsiate výročie, v skutočnosti nadväzujete na oveľa staršiu tradíciu univerzitného vzdelávania vo Vašom meste. Universitas Tyrnaviensis založená v roku 1635 patrila k najstarším univerzitám v strednej Európe – a stredoeurópsky bol i význam a rozmer jej pôsobenia: stoštyridsaťdva rokov na jej pôde študovali popri Slovákoch aj študenti mnohých európskych národov a národností. Som rada, že na tento odkaz nadväzuje i súčasná Trnavská univerzita – jednak svojou kvalitou, ale aj otvorenosťou a spoluprácou s ďalšími európskymi školami.

Považujem za dôležité, aby vysoké školy nielen pripravovali mladých ľudí pre ich budúce profesie, ale aby v nich vzbudzovali záujem o históriu, kultúru i verejný život. Teda, aby z nich vychovávali všestranné osobnosti vybavené profesionálnymi i morálnymi kvalitami, rozhľadom, kritickým myslením a tiež schopnosťou kultivovane diskutovať.

Oceňujem, že sa Vaša univerzita vydala touto cestou. Ubezpečujem Vás, že vzdelanie budem vždy považovať za prioritu, na ktorej stojí nielen rozvoj, ale samotná existencia modernej spoločnosti. Želám Vám, aby ste v tomto duchu úspešne budovali tradíciu súčasnej Trnavskej univerzity – a aby ste svoju predchodkyňu predstihli kvalitou i dĺžkou pôsobenia.

Srdečne

Zuzana Čaputová

Trnavská univerzita v Trnave

Trnava

raz za rok

vyzuť sa z bagandží všednosti
nepleskнúť dvermi
nevraždiť pavúkov
nesplynúť
s hamburgerom
raz za rok
koža dopichaná ihličím
byť tak ničím
byť bytím
z uzlíkov bielych nití
skladať svoju
ťarbavú nevinnosť

raz za rok
ponoriť srdce do liehu
počúvať čísi príbeh
a čosi-kdesi
zorganizovať
slávnosti prania
bublinky ligotavé
špina na úteku
a dieťa v ľahkých handrách
ďaleko pred nami
Raz za rok
sú Vianoce
Raz za rok prosíme o milosť
práve to dieťa

Gabriela Magalová

Prajeme vám radostné vianočné sviatky a úspešný nový rok 2023!